

Ministerie van Economische Zaken
 DG E.T.
 t.a.v.
 Postbus 20101
 2500 EC Den Haag

Uw kenmerk :
 Ons kenmerk : CiV/AdS/06.007
 Telefoon : 0598-651235
 Betreft : Zaak Wigchering

Veendam, 7 maart 2006

Geachte

Zoals door u verzocht zenden wij u hierbij in tweevoud kopieën van een aantal documenten en rapporten van onderzoeken, die zijn gedaan in het kader van de het ontginningsplan van onze mijn.

Hoogachtend,
 NEDMAG INDUSTRIES
 Mining & Manufacturing B.V.

Bijlagen :

Waterschap Hunze & Aa's Aanlegbesluit plan van maatregelen d.d. 18.6.2004
 Witteveen & Bos Hoofdrapport onderzoek waterhuishoudkundige maatregelen d.d.14 jan. 2004
 Goedkeuring Ontginningsplan d.d. 8.3.2002
 Overeenkomst Bodemdaling d.d. 16 december 2002
 Oranjewoud Onderzoek waterhuishouding Borgerswold d.d. 18 okt. 2002
 Protocol d.d. 31 okt. 2002
 Prov. Groningen Besluit ontginningsplan d.d. 11 febr. 2002
 Gemeente Veendam Besluit ontginningsplan d.d. 7 febr. 2002
 GeoDelft Rapport vervorming bovengrond d.d. juli 2001
 Taauw Verkennend onderzoek d.d. 21 december 2000
 Delft Geotechnics Preliminary Seismic Hazard Analysis d.d. okt. 1995
 Oranjewoud Verkennend onderzoek naar de gevolgen van bodemdaling ten gevolge van zoutwinning bij Veendam d.d.jan. 1995
 Shell Research Magnesium chloride brine production through cavern convergence d.d. nov. 1994

Registered Trademark

NEDMAG INDUSTRIES Mining & Manufacturing B.V.
 P.O. Box 241 (Billitonweg 1), 9640 AE Veendam - The Netherlands
 Tel: +31 598 651911 Fax: +31 598 651226
 Trade register, Groningen 02331543, VAT no. NL 004927084B01
 Internet: www.nedmag.nl

PROTOCOL Bodemdalingschade aan niet-overheden

Algemene regeling van NEDMAG INDUSTRIES MINING & MANUFACTURING B.V., gevestigd en kantoorhoudende te Veendam -hierna te noemen: NEDMAG -inzake vergoeding van kosten ten gevolge van bodemdaling die veroorzaakt wordt door zoutwinning van NEDMAG in de provincie Groningen.

OVERWEGINGEN

NEDMAG (voorheen genaamd BILLITON DELFSTOFFEN B.V.) is reeds een aantal tientallen jaren doende met de ontginning van kalium- en magnesiumzouten in de provincie Groningen hetgeen sinds medio 1980 geschiedt krachtens een aan NEDMAG verleende concessie voor onbepaalde tijd bij Koninklijk Besluit van 15 juli 1980 nummer 200, welke concessie is gewijzigd bij Koninklijk Besluit van 30 maart 1985, nummer 42, en gewijzigd bij KB van 23 juni 1995, nr. 95.005227 en een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurd winningsplan (27 maart 2002 ME/EP/MA/02010933)

Uit metingen en onderzoeken is gebleken dat ten gevolge van de zoutwinning zich een continue bodemdaling voordoet en dat maatregelen getroffen dienen te worden teneinde schade als gevolg van deze bodemdaling te voorkomen, te beperken of te herstellen.

NEDMAG is bereid de kosten van die maatregelen te dragen, ongeacht de vraag of zij daartoe rechtens gehouden is.

REGELING

ARTIKEL I

In deze regeling wordt verstaan onder:

zout: kalium- en magnesiumzouten.

zoutwinning: de ontginning van zout in de provincie Groningen krachtens de concessie, verleend bij Koninklijk Besluit van 15 juli 1980, nr. 200, welke concessie is gewijzigd bij Koninklijk Besluit van 30 maart 1985 nr. 42, en gewijzigd bij KB van 23 juni 1995, nr. 95.005227

bodemdaling: de daling van de bodem in de provincie Groningen die een gevolg is van de zoutwinning door NEDMAG.

maatregelen: handelingen, werken of werkzaamheden voor zover die redelijkerwijs noodzakelijk zijn ter voorkoming, beperking of herstel van schade tengevolge van de bodemdaling.

kosten: kosten van te nemen maatregelen. Onder "kosten" worden mede begrepen de compensaties in gevallen dat ten gevolge van de bodemdaling schade (of versnelde afschrijving) ontstaat, die niet door het nemen van maatregelen kan worden voorkomen, beperkt of hersteld, alsmede kosten voor het opstellen van schadeclaims. Schade (of versnelde afschrijving) die onvermijdelijk voortvloeit uit preventieve maatregelen door derden, welke maatregelen direct voortvloeien uit afspraken tussen NEDMAG en deze derden, komen ook voor vergoeding in aanmerking. Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan maatregelen die samenhangen met beschoeiingwerken ten behoeve van de instelling van een nieuwe waterstand.

ARTIKEL II

Kostenvergoeding

NEDMAG neemt op zich om met inachtneming van het in deze regeling bepaalde te vergoeden de kosten, te maken door degenen die van deze regeling gebruik wensen te maken -nader te noemen: claimant.

ARTIKEL III

Gecombineerde bodemdaling zoutwinning en gaswinning

In het geval er maatregelen nodig zijn, of schade is opgetreden, waarvan de oorzaak is toe te schrijven is aan (i) bodemdaling door activiteiten van NEDMAG en (ii) aan bodemdaling door de activiteiten van een andere mijnbouwmaatschappij, verplicht NEDMAG zich om zorg te dragen voor vergoeding van de totale schade door bodemdaling.

Per 2002 wordt de enige overlappende mijnbouwgerelateerde bodemdaling veroorzaakt door de Nederlands Aardolie Maatschappij (NAM) door gaswinning uit het Slochteren-veld en het Annerveen-veld.

ARTIKEL IV

Metingen en prognoses

1. Nedmag zal eenmaal per twee jaar (even jaren) waterpasmetingen verrichten en zal op basis daarvan bodemdalingprognoses maken voor de dan komende periode van 5 en 10 jaar. Dit onder controle van GeoDelft te Delft of een ander algemeen geaccepteerd instituut.
2. Nedmag zal de waterpasmetingen alsmede de prognoses ter kennis van de Provincie Groningen brengen en wel telkens binnen een maand na de opstelling van deze stukken, alwaar zij ter inzage van belanghebbenden zullen liggen. Inzage is op verzoek ook mogelijk bij de gemeentehuizen van de gemeentes Veendam en Menterwolde.

ARTIKEL V

Zekerheid

Nedmag zal toegekende schadebedragen betalen uit eigen middelen. Met vrij grote zekerheid zal uiterlijk 1-1-2004 de vernieuwde mijnwet in werking getreden zijn. Deze wet bevat een waarborgfonds voor schade door mijnbouwactiviteiten bij natuurlijke personen. Bij faillissement van NEDMAG zullen toegekende schades uit dit fonds vergoed worden. Dit fonds wordt gevoed door alle mijnbouwbedrijven in Nederland (olie, gas en zout). Indien deze wet onverwacht niet of zonder garantiefonds in werking treedt, zal Nedmag uiterlijk 1-2-2004 een bedrag van € 250.000 verzekeren, voor het geval een schade door mijnbouwactiviteiten wordt toegekend, maar NEDMAG niet in staat is aan zijn schulden te voldoen. Dit bedrag is dan alleen toegankelijk voor niet-overheidsinstellingen en zal tot uiterlijk 3 jaar nadat Nedmag in surseance van betaling is gekomen ter beschikking staan.

ARTIKEL VI

Werkwijze met betrekking tot kostenvergoedingen

1. De claimant (of schadehebbende) neemt allereerst contact op met Nedmag. Nedmag zal met claimant in overleg gaan over mogelijke vooronderzoeken. Voor schade aan huizen van bewoners van Borgercompagnie en Tripscompagnie, die binnen het bodemdalinggebied liggen (daling door zoutwinning volgens de laatste waterpasmeting van meer dan 2 cm sinds 1993) zal NEDMAG alleen een vooronderzoek weigeren, indien een door NEDMAG en Dorpsbelangen Borgercompagnie geaccepteerde bouwkundige van mening is dat schade onmogelijk door bodemdaling of gerelateerde waterstandwijzigingen kan zijn veroorzaakt.
2. Indien de claimant na dit contact en eventueel vooronderzoek meent schade te hebben door bodemdaling door Nedmag, doet hij een met redenering omkleed en zoveel mogelijk gedocumenteerd verzoek om schadevergoeding. Nedmag zal binnen twee maanden na ontvangst van het verzoek gemotiveerd haar standpunt bepalen omtrent de volgende vragen:
 - a. welke handelingen, werken of werkzaamheden merkt Nedmag aan als maatregelen in de zin van dit protocol,
 - b. welke kosten beschouwt Nedmag als kosten welke toerekenbaar zijn aan de directe of indirecte gevolgen van bodemdaling door zoutwinning, welke zij in alle redelijkheid dient te vergoeden.

ARTIKEL VII

Werkwijze bij indirecte schade

Indien schade voortvloeit uit bodemdalinggerelateerde maatregelen door gemeentes of waterschap, of als schade voortvloeit uit het juist niet uitvoeren van maatregelen, dan kan claimant Nedmag verzoeken de claim voor te leggen bij de overheden. Nedmag zal de claim dan eerst voorleggen aan de ambtelijke werkgroep, die de maatregelen rond de bodemdaling begeleidt. De ambtelijke werkgroep zal een advies uitbrengen over de door de claimant te volgen route voor afhandeling van de claim.

ARTIKEL VIII

Adviescommissie

1. Indien de claimant en Nedmag niet binnen 3 maanden, nadat Nedmag haar in artikel VI bedoelde standpunt heeft meegedeeld, tot overeenstemming zijn gekomen, is Nedmag bereid het geschil tussen haar en de belanghebbende voor te leggen aan een commissie van adviseurs, te benoemen als volgt:
 - a. de claimant benoemt een adviseur die aantoonbaar deskundig is.
 - b. Nedmag benoemt een adviseur die aantoonbaar deskundig is.
 - c. bovenbedoelde adviseurs benoemen gezamenlijk een derde, onafhankelijke ter zake deskundige.
2. De kosten van de adviseurs komen voor rekening van Nedmag.
3. Indien de commissie tot het oordeel komt dat een deel van de schade Nedmag valt toe te rekenen, zal de commissie de schade (laten) taxeren en hieruit het aandeel van Nedmag adviseren.

ARTIKEL IX

Bevoegdheid Technische Commissie Bodem Beweging (TCBB)

Indien (i) een claimant verkiest om geen commissie van adviseurs te benoemen of (ii) het advies van de adviseurs niet tot overeenstemming tussen partijen leidt, is de claimant gerechtigd het geschil voor te leggen aan de Technische Commissie Bodem Beweging (TCBB), tenzij er reeds een gerechtelijke uitspraak ligt. Deze commissie kan tot een andere bevinding komen, die echter geen bindende uitspraak is. NEDMAG zal als regel de uitspraak van de TCBB volgen, maar is daartoe niet verplicht. Indien de uitspraak van de TCBB niet door NEDMAG wordt geaccepteerd, zal NEDMAG bijdragen in de rechtskosten van de rechtsgang.

ARTIKEL X

Bevoegdheid gewone rechter

Indien het advies van de adviseurs uit Artikel VIII of IX niet tot overeenstemming tussen partijen leidt, is ieder van partijen gerechtigd het geschil voor te leggen aan de gewone rechter.

ARTIKEL XI

Onverminderde toepasselijkheid Burgerlijk Wetboek

Deze regeling laat de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek onverlet, met name die met betrekking tot verjaring, rechtsverwerking en verplichting tot schadebeperking. Deze regeling brengt niet met zich mee dat rechtsvorderingen die inmiddels zijn verjaard, herleven.

ARTIKEL XII

Ingangsdatum

Deze regeling treedt in werking op het moment van depot daarvan bij de provincie Groningen en vervangt alle eerdere protocollen betreffende schade door bodemdaling.

ALDUS VASTGESTELD OP 31 OKTOBER 2002 TE GRONINGEN

Nedmag Industries Mining & Manufacturing B.V.

Directeur

Mijn-manager

Telefaxbericht
Facsimile message

Ministerie van Economische Zaken
Ministry of Economic Affairs

ATLSCAND1/0000011526

Datum Date **08-03-2002**

Aantal pagina's (inclusief dit voorblad)
Number of pages (Include this page) **4**

Aan To

Naam bedrijf Name company **Nedmag**

Ter attentie van For the attention of

Afdeling Department

Telefoon Telephone

Telefaxnummer Facsimilenumber

Van From

Naam Name

Afdeling Department

Telefoon Telephone

Telefaxnummer Facsimilenumber

Opmerkingen Remarks

Heer Fokker,

Bijgaand de tekst van de goedkeuring ontginningsplan zoals vandaag verzonden naar de juridische afdeling van EZ voor medeparaaf.

Vr.gr.

Hoofdkantoor
Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

Telefoon (070) 379 89 11
Telefax (070) 347 40 81
Telex 31099 ecza nl
Telegramadres ecza gv

X-400 adres S=EZPOST/C=NL/A=400NET/P=MIN EZ
Internetadres ezpost@minez.nl

Auteur *ds*

Toestelnummer

Classificatienummer

Datum

Uiterste verzenddatum

Verzendwijze

13-2-2002

Aan

Informatiekopie aan

Medeafdoening van ons kenmerk

Nedmag Industries Mining &
Manufacturing B.V.

Archief G.2.21.

Soer 2x G/307

Medeparaaf en datum

t.a.v.

WJZ

Postbus 241

9640 AE VEENDAM

WJZ

SodM (Van Herk)

Datum

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Bijlage(n)

ME/EP/MA/

02010933

Onderwerp

Goedkeuring ontginningsplan NEDMAG

Bij brief van 12 februari 2001, kenmerk 01000748, heeft het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) mij het door u bij het SodM ingediende ontginningsplan, als bedoeld in artikel 13, eerste lid, van de concessie "Veendam" ter goedkeuring doen toekomen. Dit ontginningsplan is ingediend in vervolg op het door mijn ambtsvoorganger bij brief van 7 juli 1995, kenmerk E/EOG/MW/95046058, goedgekeurde ontginningsplan voor de eerste periode.

In het kader van het onderhavige ontginningsplan wordt goedkeuring gevraagd voor een volgende periode (periode twee). In het verzoek wordt aangegeven dat het einde van periode twee zal zijn bereikt op het moment dat aan een van de volgende voorwaarden is voldaan:

- 65 cm bodemdaling
- een gecumuleerde cavernconvergentie (squeeze) van 7,5 miljoen m³
- het jaar 2025
- een significante wijziging van de mijnmethode.

Verder geeft u aan dat alvorens een bodemdaling van 50 cm is opgetreden of een cavernconvergentie van 6,5 miljoen m³ is bereikt, u een hernieuwd ontginningsplan indient voor periode drie (zoutwinning tot en met een bodemdaling van 115 cm) of overgaat tot een afbouw van de pekelproductie op de huidige locatie door maximalisering van de squeezeproductie.

Naar aanleiding van uw verzoek om goedkeuring van het ontginningsplan voor periode twee hebben desgevraagd het Staatstoezicht op de Mijnen, het Nederlands Instituut voor

Bezoekadres

Doorkiesnummer

Telefax

Bezuidenhoutseweg 6 DEN HAAG

Gestipt

Gecoll.

Verzonden

Rappel

Paraaf en Datum

Toegepaste Geowetenschappen TNO en de Technische commissie bodembeweging mij respectievelijk bij brief van 7 mei 2001, kenmerk 01017342, van 13 september 2001, nummer DO 01.10.146 en van 30 oktober 2001, kenmerk 01046718 geadviseerd.

Opgemerkt zij nog dat de gemeenten Veendam en Menterwolde bij brieven van 7 februari 2002 in het kader van het overleg dat de gemeenten regelmatig met u voeren te kennen hebben gegeven geen bezwaren te hebben met de verdere ontwikkeling van de zoutwinning zoals in het onderhavige ontginningsplan door u voorgesteld, ook gezien de waarborgen die u wilt stellen voor grond- en gebouweigenaren en voor de eigendommen van de gemeenten zelf.

Een en ander vindt zijn weerslag in een overeenkomst en een protocol.

De overeenkomst, in 1995 gesloten tussen u en de betrokken gemeenten en het Waterschap Hunze en Aa's (rechtsopvolger van het Waterschap Hunze en Aa's en het Waterschap Dollartzijlvest) en van kracht tot 2010, betreft de te nemen waterhuishoudkundige maatregelen met het oog op de optredende bodemdaling, die wordt veroorzaakt door de zoutwinning.

Het eveneens sedert 1995 van kracht zijnde protocol houdt in een regeling ten behoeve van derden (particulieren en bedrijven) inzake vergoeding van kosten, die het gevolg zijn van bodemdaling tengevolge van de winning van zout.

Ook de Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen hebben mij bij brief van 11 februari 2002 te kennen gegeven in te stemmen met het ontginningsplan zoals door u aan mij ter goedkeuring voorgelegd.

Overleg over aanpassing en verlenging van de overeenkomst en aanpassing van het protocol is nog gaande en wordt op korte termijn naar het zich laat aanzien afgerond.

De aan mij uitgebrachte adviezen geven mij geen aanleiding goedkeuring aan het voorgelegde ontginningsplan voor periode twee te onthouden. Wel komt uit de adviezen naar voren dat er enige onzekerheid bestaat over de vraag hoe de cavernes zich door de te volgen mijnmethode (de zogenaamde loog-squeeze methode) zullen ontwikkelen en wat de gevolgen hiervan zijn voor de optredende bodemdaling. Ik acht het in dit verband dan ook gewenst aan de goedkeuring voorwaarden te verbinden.

Ik keur het onderhavige ontginningsplan voor periode twee goed onder de volgende voorwaarden:

1. winning vindt plaats overeenkomstig het winningsplan tot door zoutwinning een bodemdaling optreedt van maximaal 65 cm;
2. uiterlijk 1 januari 2003 is de huidige overeenkomst met het Waterschap Hunze en Aa's en de gemeenten Veendam en Menterwolde aangepast en verlengd voor de tweede periode en is het protocol in overleg met de commissie van omwonenden aangepast;

3. tenminste een keer in de twee jaar, of zoveel vaker de Inspecteur-Generaal der Mijnen dat noodzakelijk acht, worden waterpassingen uitgevoerd teneinde de ontwikkeling van de cavernes te volgen en de effecten daarvan op de vorm van de bodemdaling en de mogelijk significantc vormveranderingen van de dalingskom;
4. in de loop van de tweede periode alvorens een bodemdaling van 50 cm is bereikt of een convergentievolume van 6,5 miljoen m³ is verwezenlijkt, wordt onderzocht in welke mate de bodemdaling een gevolg is van de zoutwinning dan wel van de gaswinning voor zover die in of nabij hetzelfde gebied plaatsvindt;
5. gedurende periode twee wordt, alvorens een bodemdaling van 50 cm is bereikt, een onderzoek ingesteld naar de mogelijkheden die er zijn om in een volgende ontginningsfase de optredende bodemdaling te verminderen;
6. gedurende periode twee wordt, alvorens een bodemdaling van 50 cm is bereikt, een onderzoek ingesteld of zoutwinning aardbevingen in het gebied waar wordt gewonnen ten gevolge kan hebben;
7. elke vijf jaar, voor het eerst in 2007, en zonodig eerder indien de omstandigheden waaronder de winning plaatsvindt daartoe, naar mijn oordeel, aanleiding geven (zoals bijvoorbeeld een snellere bodemdaling dan voorzien), wordt het ontginningsplan geëvalueerd. Resultaten van de evaluatie worden gezonden aan de Inspecteur-Generaal van het Staatstoezicht op de Mijnen.

Invulling van de gestelde voorwaarden kunnen voor mij aanleiding zijn de aan het ontginningsplan voor de periode twee gegeven goedkeuring te heroverwegen.

De minister van Economische Zaken
namens deze:

directeur Energieproductie

Tegen dit besluit kan degene wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken binnen zes weken na de dag van verzending van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Minister van Economische Zaken, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20101, 2500 EC 's-Gravenhage. Dit besluit is verzonden op de in de aanhef vermelde datum.

Directie- en bestuursvoorstel

Terinzagelegging

Onderhavig aanlegbesluit is door het DB ter inzage gelegd van 25 maart tot en met 21 april 2004 in het waterschapshuis en bij de gemeenten Veendam en Menterwolde. In het totaal hebben zes mensen hun schriftelijke opvatting gegeven. Daarvan hebben twee mensen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om hun opvatting ook mondeling toe te lichten. Deze mondelinge toelichting heeft plaatsgevonden op 12 mei. De opvattingen en de reacties van het dagelijks bestuur daarop zijn als bijlage aan dit voorstel toegevoegd. Uit de opvattingen van belanghebbenden komen geen zwaarwegende argumenten naar voren die het noodzakelijk maken het aanlegbesluit wat ter inzage heeft gelegen te herzien.

Financiën

De kosten voor het onderzoek, de kosten voor de maatregelen en de kosten van het eigen waterschapspersoneel m.b.t. dit onderzoek worden volgens de overeenkomst door Nedmag betaald. De totale kosten voor het onderzoek (externe kosten en kosten waterschapspersoneel) bedragen in het totaal ca. €110.000,-. De kosten voor de te nemen maatregelen worden geraamd op €2.500.000 (+/- 30%).

Omtrent de vergoeding van de extra exploitatiekosten, die wij gaan maken bij het exploiteren van de maatregelen, zullen in het verdere traject afspraken met Nedmag worden gemaakt.

Ten aanzien van de prijzen van grond en schadevergoedingen zal ons prijs- en schadevergoedingsbeleid (vastgesteld in AB-vergadering 19-02-2003) als uitgangspunt dienen.

Uitvoering, beheer en onderhoud

Onder leiding van de sector WBO wordt de verdere aanpak zoals ontwerp, uitvoering en de exploitatie, met bijbehorende aspecten zoals directievoering en communicatie vorm gegeven. Voor dit traject is een projectplan in voorbereiding.

Verdere bestuurlijke procedure

Na besluitvorming door het AB zal het besluit als 'onherroepelijk aanlegbesluit' ter goedkeuring aan GS worden voorgelegd.

Directie- en bestuursvoorstel

Voorstel

1. Instemmen met het aanlegbesluit (maatregelpakket);
2. Instemmen met de indicatieve grondverwervingskaart die op basis van het maatregelpakket is gemaakt;
3. Instemmen met de reactienota naar aanleiding van de ingekomen opvattingen van belanghebbenden;
4. Het aanlegbesluit ter goedkeuring voorleggen aan gedeputeerde staten van Groningen.

Namens het dagelijks bestuur,

secretaris-directeur

dijkgraaf

*Opmerkingen

Directie- en bestuursvoorstel

Relatie met eerdere besluitvorming/ beheersplanopgave(n)	Ja Opgave 46 en 47 van ons beheersplan. AB voorstel 23 oktober 2002. Overeenkomst Nedmag (Decosvolgnr. IN2003/22). DB voorstel 16 maart 2004.
Andere betrokken instanties	Gemeenten Veendam en Menterwolde, Provincie Groningen, Commissie bodemdaling door aardgaswinning, Nedmag, Landbouwvereniging Tripscompagnie/Borgercompagnie, NLTO, diverse buurtverenigingen, DLG.
Begrotingsaspecten	Ja Totale projectkosten € 2.500.000,00 (+ € 110.000 kosten onderzoek naar maatregelbalket) Indicatieve kostenraming is +/- 30 %. Zie voor specificatie de indicatieve kostenraming (ter inzage bij secretariaat). Kosten derden € 2.500.000,00 (+ € 110.000 kosten onderzoek naar maatregelbalket) Het bedrag wordt in het kader van de Overeenkomst Bodemdaling Nedmag door Nedmag betaald. Kosten waterschap € 0,00 Het bedrag wordt in het kader van de Overeenkomst Bodemdaling Nedmag door Nedmag betaald.
Beslisruimte?	Beperkt
Voorstel	AB 1. Instemmen met het aanlegbesluit 2. Instemmen met de indicatieve grondverwervingskaart die op basis van aan te leggen maatregelen is gemaakt 3. Instemmen met de reactienota naar aanleiding van de ingekomen opvattingen van belanghebbenden 4. Het aanlegbesluit ter goedkeuring voorleggen aan Gedeputeerde staten van de provincie Groningen.

Directie- en bestuursvoorstel

Persbericht? Nee

Bijlage(n) AB

Reactienota naar aanleiding van de ingekomen opvattingen van belanghebbenden

Ter inzage bij het directiesecretariaat? Ja

1. Hoofdrapportage en technische achtergrondrapportage van het 'Onderzoek naar waterhuishoudkundige maatregelen n.a.v. bodemdaling Nedmag'.
2. Indicatieve grondverwervingskaart.
3. Indicatieve kostenraming (vertrouwelijk).
4. Second Opinion van adviesburo DLV op het 'Onderzoek naar waterhuishoudkundige maatregelen n.a.v. bodemdaling Nedmag'.
5. Binnengekomen brieven met opvattingen die tijdens de terinzagelegging zijn binnengekomen en verslagen van mondelinge toelichting.

Vastgesteld conform voorstel/met opmerkingen

Paraaf secretaris directeur:

Directie- en bestuursvoorstel

Algemeen bestuur

Vergadering: 16-06-2004
Agendapunt: 12
Documentnaam: 12_aanlegbesluit_nedmag

Onderwerp:	Datum:
Aanlegbesluit voor 'waterhuishoudkundige maatregelen naar aanleiding van bodemdaling Nedmag'	16-04-2004

Aanleiding

Door Nedmag Industries B.V. wordt al geruime tijd ten westen van Veendam, nabij Borgercompagnie, magnesiumzouten gewonnen uit de ondergrond. Als gevolg van deze winning en de toegepaste mijnmethode vindt bodemdaling plaats. Door het Ministerie van Economische Zaken is aan Nedmag goedkeuring verleend tot uitvoering van het winnen van de magnesiumzouten tot één van de volgende situaties is bereikt:

- een winning van 7,5 miljoen m³,
- een maximaal opgetreden bodemdaling van 65 cm,
- het jaar 2025 of
- een significante wijziging van de mijnmethode.

In het AB van 20 maart 2001 is met betrekking tot de bodemdaling Nedmag een voorstel ter kennisname ingebracht. In het voorstel stond de historie en stand van zaken weergegeven met een doorkijk naar de uit te voeren acties.

Daarna is in het DB van 15 januari 2002 een voorstel behandeld met betrekking tot de bodemdaling Nedmag. In het voornoemde voorstel is een overzicht gegeven van de ontwikkelingen en discussiepunten en zijn een aantal vervolgacties uitgezet.

Het voorgaande heeft geresulteerd in een concept-overeenkomst. In het AB van 23-10-2002 is deze 'Overeenkomst Bodemdaling Nedmag' behandeld en goedgekeurd. In deze vergadering is toen ook melding gemaakt van de activiteiten die toen waren gestart om een waterbeheersplan te maken voor het bodemdalingsgebied Nedmag.

Directie- en bestuursvoorstel

Inmiddels is het waterbeheersplan gereed in de vorm van onderhavig aanlegbesluit. Het aanlegbesluit is door het DB (vergadering 16 maart) ter inzage gelegd en wordt nu, samen met een reactienota naar aanleiding van de binnengekomen opvattingen van belanghebbenden, ter goedkeuring aan u voorgelegd.

Het waterbeheersplan bestaat uit een voorontwerp van maatregelen die in het gebied moeten worden genomen om de waterhuishoudkundige situatie tot 2012 op orde te houden. Om geen 'spijt'-maatregelen te treffen zijn de maatregelen ontworpen met een doorkijk naar 2025 (eind huidige winningsvergunning Nedmag). Circa het jaar 2010 moet een nieuw onderzoek worden gestart om maatregelen te ontwerpen om de situatie ook tot 2025 te beheersen.

De maatregelen

Het voorontwerp voor 2012 is op kaart weergegeven in bijgaande afbeelding. (De nummers van de maatregelen in de afbeelding verwijzen naar de bijgevoegde tabel.)

Kernpunt van het voorontwerp voor 2012 vormt de aanleg van een nieuw gemaal, op een nieuwe dam in het Tripscompagniesterdiep (=boezemwater). Het gemaal wordt uitgevoerd als een combigemaal omdat het zowel de peilgebieden ten westen van het Tripscompagniesterdiep bemaalt, als de peilgebieden ten oosten van het Tripscompagniesterdiep. Het gemaal slaat het water uit op het Tripscompagniesterdiep ten noorden van de nieuwe dam. Deze noordelijke tak blijft ook in de toekomst in open verbinding met de boezem. In het deel van het Tripscompagniesterdiep gelegen ten zuiden van de nieuwe dam, kan na aanleg van de dam een eigen peil worden ingesteld. De wateraanvoervoorziening naar de peilgebieden via deze zuidelijke tak blijft daarbij wel gewaarborgd, door middel van een nieuwe inlaatvoorziening bij het nieuwe combigemaal.

Verder worden er drie peilgebieden in het bodemdalingsgebied 'opgeknipt' in een hoog en een laag deel. Voor het realiseren van deze peilgebieden worden drie stuwen en vier dammen aangebracht.

Het plan voorziet ook in een aantal nieuwe of te verruimen watergangen ten behoeve van de aanvoer naar het gemaal of het realiseren van de begrenzing van een nieuw peilgebied.

Het maatregelplan is afgestemd op het Masterplan Kaden.

Directie- en bestuursvoorstel

Interactief proces

Wegens het gevoelige karakter van de bodemdaling door Nedmag heeft een open en interactief communicatietraject onze expliciete aandacht gehad. Zo zijn uitgangspunten en toetsingscriteria, op basis waarvan maatregelen konden worden ontworpen, en de beoogde interactieve procesgang, in concept aan belanghebbenden in het bodemdalingsgebied op 13 februari 2003 voorgelegd. Na vaststelling zijn middels werksessies met een breed gevormde klankbordgroep uit de omgeving verschillende maatregelpakketten geformuleerd en is met hen een keuze gemaakt voor een maatregelpakket. Op verzoek van de landbouwvereniging is dit maatregelpakket nog een keer apart voor hen toegelicht. Deze vergadering heeft op detailniveau nog een enkele aanpassing tot gevolg gehad.

Inmiddels is op 22 januari j.i. het uiteindelijke maatregelpakket, wat in dit voorstel aan u wordt voorgelegd, aan alle belanghebbenden gepresenteerd.

Door het gevolgde interactieve proces zijn er veel geluiden van belanghebbenden en betrokkenen meegenomen in het waterbeheersplan. Met de klankbordgroep is erg constructief gewerkt. Op deze wijze is het gelukt om maximaal draagvlak te creëren voor de voorgestelde waterhuishoudkundige maatregelen.

Wij zijn voornemens ook de verdere stappen in zorgvuldige communicatie met belanghebbenden voort te zetten. Naar verwachting zal dit najaar een projectplan daaromtrent in concept aan de belanghebbenden kunnen worden voorgelegd. Daarbij is ingegaan op de voorstellen van de NLTO om de projectgroep, die zich bezig gaat houden met het detailontwerp en de uitvoering van de maatregelen, te laten adviseren door personen die door de NLTO worden aangewezen. Daarbij wordt ook een vertrouwenscommissie opgericht waarin een persoon zitting neemt die door het NLTO wordt aangewezen.

Second Opinion

Ook is inmiddels op aanraden van het NLTO een second opinion op het onderzoek uitgevoerd door een door de NLTO aangewezen adviesburo (DLV). In de second opinion wordt geconcludeerd dat het onderzoek zorgvuldig is en dat de maatregelen een goede basis vormen om de waterhuishoudkundige situatie in het bodemdalingsgebied te beheersen. Wel volgen er uit de second opinion enkele aandachtspunten. Hoe met de aandachtspunten zal worden omgegaan zal door de projectgroep en de door NLTO aangewezen adviseurs verder worden besproken. Wel kan al worden toegezegd dat er een grondwatermeetnet in het bodemdalingsgebied zal worden opgezet.

Directie- en bestuursvoorstel

	CMT	OR	DB	Commissie(s)	AB
Vergadering	10-05-2004		18-05-2004	26-05-2004	16-06-2004
Agendapunt	18		14		12
Documentnaam	18_aanlegbesluit _nedmag		14_aanlegbesluit_ne dmag		12_aanlegbes luit_nedmag
Volgnummer	1		2	3	4

Onderwerp Aanlegbesluit voor 'waterhuishoudkundige maatregelen naar aanleiding van. bodemdaling Nedmag'

Opsteller/sector/doorkiesnummer

Portefeuillehouder

Korte samenvatting

In de afgelopen jaren hebben we in overleg met belanghebbenden een maatregelplan voorbereid om de waterhuishoudkundige situatie in het bodemdalingsgebied Nedmag te blijven beheersen. Door de maatregelen wordt dit gerealiseerd tot minimaal 2012 (ca. 35 cm daling in het diepste punt).

Op 16 maart heeft het dagelijks bestuur besloten de maatregelen, in de vorm van een aanlegbesluit, ter inzage te leggen. Hoewel op bijzonder constructieve wijze is meegedacht komen uit de binnengekomen opvattingen geen argumenten naar voren die het noodzakelijk maken het aanlegbesluit te herzien.

Behandeling in commissie	Financiën en Algemene Zaken	Waterhuishouding en Waterkering	Waterzuivering, Beheer en Onderhoud
Ja	Nee	Ja	Nee

Directie- en bestuursvoorstel

Relatie met eerdere besluitvorming/ beheersplanopgave(n)	Ja Opgave 46 en 47 van ons beheersplan. AB voorstel 23 oktober 2002. Overeenkomst Nedmag (Decosvolgnr. IN2003/22). DB voorstel 16 maart 2004.
Andere betrokken instanties	Gemeenten Veendam en Menterwolde, Provincie Groningen, Commissie bodemdaling door aardgaswinning, Nedmag, Landbouwvereniging Tripscompagnie/Borgercompagnie, NLTO, diverse buurtverenigingen, DLG.
Begrotingsaspecten	Ja
	<p>Totale projectkosten € 2.500.000,00 (+ € 110.000 kosten onderzoek naar maatregelbakket)</p> <p>Indicatieve kostenraming is +/- 30 %. Zie voor specificatie de indicatieve kostenraming (ter inzage bij secretariaat).</p> <p>Kosten derden € 2.500.000,00 (+ € 110.000 kosten onderzoek naar maatregelbakket)</p> <p>Het bedrag wordt in het kader van de Overeenkomst Bodemdaling Nedmag door Nedmag betaald.</p> <p>Kosten waterschap € 0,00</p> <p>Het bedrag wordt in het kader van de Overeenkomst Bodemdaling Nedmag door Nedmag betaald.</p>
Beslisruimte?	Beperkt
Voorstel	AB
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instemmen met het aanlegbesluit 2. Instemmen met de indicatieve grondverwervingskaart die op basis van aan te leggen maatregelen is gemaakt 3. Instemmen met de reactienota naar aanleiding van de ingekomen opvattingen van belanghebbenden 4. Het aanlegbesluit ter goedkeuring voorleggen aan Gedeputeerde staten van de provincie Groningen.

Directie- en bestuursvoorstel

Persbericht? Nee

Bijlage(n) AB

Reactienota naar aanleiding van de ingekomen opvattingen van belanghebbenden

Ter inzage bij het directiesecretariaat? Ja

1. Hoofdrapportage en technische achtergrondrapportage van het 'Onderzoek naar waterhuishoudkundige maatregelen n.a.v. bodemdaling Nedmag'.
2. Indicatieve grondverwervingskaart.
3. Indicatieve kostenraming (vertrouwelijk).
4. Second Opinion van adviesburo DLV op het 'Onderzoek naar waterhuishoudkundige maatregelen n.a.v. bodemdaling Nedmag'.
5. Binnengekomen brieven met opvattingen die tijdens de terinzagelegging zijn binnengekomen en verslagen van mondelinge toelichting.

Vastgesteld conform voorstel/met opmerkingen

Paraaf secretaris directeur:

Directie- en bestuursvoorstel

Algemeen bestuur

Vergadering: 16-06-2004
Agendapunt: 12
Documentnaam: 12_aanlegbesluit_nedmag

Onderwerp:	Datum:
Aanlegbesluit voor 'waterhuishoudkundige maatregelen naar aanleiding van bodemdaling Nedmag'	16-04-2004

Aanleiding

Door Nedmag Industries B.V. wordt al geruime tijd ten westen van Veendam, nabij Borgercompagnie, magnesiumzouten gewonnen uit de ondergrond. Als gevolg van deze winning en de toegepaste mijnmethode vindt bodemdaling plaats. Door het Ministerie van Economische Zaken is aan Nedmag goedkeuring verleend tot uitvoering van het winnen van de magnesiumzouten tot één van de volgende situaties is bereikt:

- een winning van 7,5 miljoen m³,
- een maximaal opgetreden bodemdaling van 65 cm,
- het jaar 2025 of
- een significante wijziging van de mijnmethode.

In het AB van 20 maart 2001 is met betrekking tot de bodemdaling Nedmag een voorstel ter kennisname ingebracht. In het voorstel stond de historie en stand van zaken weergegeven met een doorkijk naar de uit te voeren acties.

Daarna is in het DB van 15 januari 2002 een voorstel behandeld met betrekking tot de bodemdaling Nedmag. In het voornoemde voorstel is een overzicht gegeven van de ontwikkelingen en discussiepunten en zijn een aantal vervolgacties uitgezet.

Het voorgaande heeft geresulteerd in een concept-overeenkomst. In het AB van 23-10-2002 is deze 'Overeenkomst Bodemdaling Nedmag' behandeld en goedgekeurd. In deze vergadering is toen ook melding gemaakt van de activiteiten die toen waren gestart om een waterbeheersplan te maken voor het bodemdalingsgebied Nedmag.

Directie- en bestuursvoorstel

Inmiddels is het waterbeheersplan gereed in de vorm van onderhavig aanlegbesluit. Het aanlegbesluit is door het DB (vergadering 16 maart) ter inzage gelegd en wordt nu, samen met een reactienota naar aanleiding van de binnengekomen opvattingen van belanghebbenden, ter goedkeuring aan u voorgelegd.

Het waterbeheersplan bestaat uit een voorontwerp van maatregelen die in het gebied moeten worden genomen om de waterhuishoudkundige situatie tot 2012 op orde te houden. Om geen 'spijt'-maatregelen te treffen zijn de maatregelen ontworpen met een doorkijk naar 2025 (eind huidige winningsvergunning Nedmag). Circa het jaar 2010 moet een nieuw onderzoek worden gestart om maatregelen te ontwerpen om de situatie ook tot 2025 te beheersen.

De maatregelen

Het voorontwerp voor 2012 is op kaart weergegeven in bijgaande afbeelding. (De nummers van de maatregelen in de afbeelding verwijzen naar de bijgevoegde tabel.)

Kernpunt van het voorontwerp voor 2012 vormt de aanleg van een nieuw gemaal, op een nieuwe dam in het Tripscompagniesterdiep (=boezemwater). Het gemaal wordt uitgevoerd als een combigemaal omdat het zowel de peilgebieden ten westen van het Tripscompagniesterdiep bemaalt, als de peilgebieden ten oosten van het Tripscompagniesterdiep. Het gemaal slaat het water uit op het Tripscompagniesterdiep ten noorden van de nieuwe dam. Deze noordelijke tak blijft ook in de toekomst in open verbinding met de boezem. In het deel van het Tripscompagniesterdiep gelegen ten zuiden van de nieuwe dam, kan na aanleg van de dam een eigen peil worden ingesteld. De wateraanvoerverzorging naar de peilgebieden via deze zuidelijke tak blijft daarbij wel gewaarborgd, door middel van een nieuwe inlaatvoorzorging bij het nieuwe combigemaal.

Verder worden er drie peilgebieden in het bodemdalingsgebied 'opgeknipt' in een hoog en een laag deel. Voor het realiseren van deze peilgebieden worden drie stuwen en vier dammen aangebracht.

Het plan voorziet ook in een aantal nieuwe of te verruimen watergangen ten behoeve van de aanvoer naar het gemaal of het realiseren van de begrenzing van een nieuw peilgebied.

Het maatregelplan is afgestemd op het Masterplan Kaden.

Directie- en bestuursvoorstel

Interactief proces

Wegens het gevoelige karakter van de bodemdaling door Nedmag heeft een open en interactief communicatietraject onze expliciete aandacht gehad. Zo zijn uitgangspunten en toetsingscriteria, op basis waarvan maatregelen konden worden ontworpen, en de beoogde interactieve procesgang, in concept aan belanghebbenden in het bodemdalingsgebied op 13 februari 2003 voorgelegd. Na vaststelling zijn middels werksessies met een breed gevormde klankbordgroep uit de omgeving verschillende maatregelpakketten geformuleerd en is met hen een keuze gemaakt voor een maatregelpakket. Op verzoek van de landbouwvereniging is dit maatregelpakket nog een keer apart voor hen toegelicht. Deze vergadering heeft op detailniveau nog een enkele aanpassing tot gevolg gehad.

Inmiddels is op 22 januari j.l. het uiteindelijke maatregelpakket, wat in dit voorstel aan u wordt voorgelegd, aan alle belanghebbenden gepresenteerd.

Door het gevolgde interactieve proces zijn er veel geluiden van belanghebbenden en betrokkenen meegenomen in het waterbeheersplan. Met de klankbordgroep is erg constructief gewerkt. Op deze wijze is het gelukt om maximaal draagvlak te creëren voor de voorgestelde waterhuishoudkundige maatregelen.

Wij zijn voornemens ook de verdere stappen in zorgvuldige communicatie met belanghebbenden voort te zetten. Naar verwachting zal dit najaar een projectplan daaromtrent in concept aan de belanghebbenden kunnen worden voorgelegd. Daarbij is ingegaan op de voorstellen van de NLTO om de projectgroep, die zich bezig gaat houden met het detailontwerp en de uitvoering van de maatregelen, te laten adviseren door personen die door de NLTO worden aangewezen. Daarbij wordt ook een vertrouwenscommissie opgericht waarin een persoon zitting neemt die door het NLTO wordt aangewezen.

Second Opinion

Ook is inmiddels op aanraden van het NLTO een second opinion op het onderzoek uitgevoerd door een door de NLTO aangewezen adviesburo (DLV). In de second opinion wordt geconcludeerd dat het onderzoek zorgvuldig is en dat de maatregelen een goede basis vormen om de waterhuishoudkundige situatie in het bodemdalingsgebied te beheersen. Wel volgen er uit de second opinion enkele aandachtspunten. Hoe met de aandachtspunten zal worden omgegaan zal door de projectgroep en de door NLTO aangewezen adviseurs verder worden besproken. Wel kan al worden toegezegd dat er een grondwatermeetnet in het bodemdalingsgebied zal worden opgezet.

Directie- en bestuursvoorstel

Terinzagelegging

Onderhavig aanlegbesluit is door het DB ter inzage gelegd van 25 maart tot en met 21 april 2004 in het waterschapshuis en bij de gemeenten Veendam en Menterwolde. In het totaal hebben zes mensen hun schriftelijke opvatting gegeven. Daarvan hebben twee mensen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om hun opvatting ook mondeling toe te lichten. Deze mondelinge toelichting heeft plaatsgevonden op 12 mei. De opvattingen en de reacties van het dagelijks bestuur daarop zijn als bijlage aan dit voorstel toegevoegd. Uit de opvattingen van belanghebbenden komen geen zwaarwegende argumenten naar voren die het noodzakelijk maken het aanlegbesluit wat ter inzage heeft gelegen te herzien.

Financiën

De kosten voor het onderzoek, de kosten voor de maatregelen en de kosten van het eigen waterschapspersoneel m.b.t. dit onderzoek worden volgens de overeenkomst door Nedmag betaald. De totale kosten voor het onderzoek (externe kosten en kosten waterschapspersoneel) bedragen in het totaal ca. €110.000,-. De kosten voor de te nemen maatregelen worden geraamd op €2.500.000 (+/- 30%).

Omtrent de vergoeding van de extra exploitatiekosten, die wij gaan maken bij het exploiteren van de maatregelen, zullen in het verdere traject afspraken met Nedmag worden gemaakt.

Ten aanzien van de prijzen van grond en schadevergoedingen zal ons prijs- en schadevergoedingsbeleid (vastgesteld in AB-vergadering 19-02-2003) als uitgangspunt dienen.

Uitvoering, beheer en onderhoud

Onder leiding van de sector WBO wordt de verdere aanpak zoals ontwerp, uitvoering en de exploitatie, met bijbehorende aspecten zoals directievoering en communicatie vorm gegeven. Voor dit traject is een projectplan in voorbereiding.

Verdere bestuurlijke procedure

Na besluitvorming door het AB zal het besluit als 'onherroepelijk aanlegbesluit' ter goedkeuring aan GS worden voorgelegd.

Directie- en bestuursvoorstel

Voorstel

1. Instemmen met het aanlegbesluit (maatregelpakket);
2. Instemmen met de indicatieve grondverwervingskaart die op basis van het maatregelpakket is gemaakt;
3. Instemmen met de reactienota naar aanleiding van de ingekomen opvattingen van belanghebbenden;
4. *Het aanlegbesluit ter goedkeuring voorleggen aan gedeputeerde staten van Groningen.*

Namens het dagelijks bestuur,

secretaris-directeur

dijkgraaf

*Opmerkingen

Bijlage

Reactienota

Behorend bij het aanlegbesluit 'Waterhuishoudkundige maatregelen n.a.v. bodemdaling Nedmag'

Inleiding

In deze notitie staan de reacties van het dagelijks bestuur op de opvattingen van belanghebbenden ten aanzien van het aanlegbesluit 'Waterhuishoudkundige maatregelen n.a.v. bodemdaling Nedmag'. Deze opvattingen zijn ingekomen in het kader van de terinzagelegging van het aanlegbesluit volgens de 'Inspraakverordening Hunze & Aa's 2000'. Tot deze terinzagelegging heeft het dagelijks bestuur besloten op 16 maart 2004. Deze terinzagelegging heeft plaatsgevonden van 25 maart tot en met 21 april 2004. Het aanlegbesluit heeft in deze periode ook ter visie gelegen bij de gemeenten Veendam en Menterwolde. De terinzagelegging is aangekondigd in de huis-aan-huisbladen van Veendam en Menterwolde ('De Veendammer' en 'Tussenklappen') en is bij brief medegedeeld aan de drieënzestig belanghebbenden en betrokkenen.

Het aanlegbesluit is middels een interactief proces met de omgeving tot stand gekomen. Een drietal drukbezochte informatieavonden, een tweetal werksessies en veelvuldige persoonlijke contacten zijn voorafgegaan aan dit aanlegbesluit. Wij zijn voornemens ook de verdere stappen in zorgvuldige communicatie met belanghebbenden voort te zetten. Naar verwachting zal dit najaar een projectplan daaromtrent in concept aan de belanghebbenden kunnen worden voorgelegd. Daarbij is besloten dat de projectgroep die zich bezig gaat houden met het projectplan en de verdere stappen tot uitvoering van dit aanlegbesluit, zal worden begeleid door adviseurs die door de NLTO worden aangewezen. Ook wordt er een vertrouwenscommissie opgericht waarin ook een persoon die door het NLTO wordt aangewezen zitting neemt.

In het volgende gedeelte van deze notitie worden de ontvangen opvattingen kort samengevat en wordt een reactie gegeven.

ook klachten met betrekking tot de eventuele compensatieregelingen in behandeling nemen.

Indien er belanghebbenden toch niet tevreden zijn met de uiteindelijke uitkomsten kan een onderbouwd verzoek om schadevergoeding bij het waterschap worden ingediend, die zal worden afgedaan op basis van de voor de nadeelcompensatie geldende bepalingen en normen. Nadeelcompensatie behelst vergoeding van schade, die redelijkerwijs niet ten laste van betrokkenen hoort te blijven en het gevolg is van rechtmatige overheidsbesluiten of rechtmatig overheidshandelen.

Ook bij het verwerven van gronden of het vestigen van zakelijke rechten komen zonnodig de schadeaspecten nader aan de orde.

Een laatste mogelijkheid zou het vorderen van schadevergoeding van het waterschap kunnen zijn wegens onrechtmatige daad, maar we gaan ervan uit dat het zover niet zal hoeven te komen.

Deze gang van zaken zal ook worden uitgewerkt in een projectplan wat door het projectteam met de adviseurs van het NLTO zal worden vastgelegd. Wij verwachten dit projectplan in het najaar van 2004 aan belanghebbenden te kunnen voorleggen.

2. De door genoemde maximale verandering van 5 of 10 cm is, zoals zelf aangeeft, een algemene regel. Zij komt overeen met de normen voor maximale peilverlagingen die de Commissie Bodemdaling door Aardgaswinning hanteert voor de *meest gevoelige gronden*. Uit onderzoek van de Commissie Bodemdaling door Aardgaswinning blijken namelijk criteria omtrent maximaal toelaatbare peilverlagingen in de sloot (vermindering van drooglegging) van 10 cm voor veengronden, 20 cm voor veen met kleidek en 30 cm voor zandgronden. Deze normen worden gehanteerd i.v.m. gevoeligheid van bebouwing voor vermindering van drooglegging. Om waterhuishoudkundige redenen kan het overigens juist gunstig zijn kleinere of grotere veranderingen toe te staan.

In het onderzoek dat voorafging aan dit aanlegbesluit is rekening gehouden met bovengenoemde normen. De gronden waarop dit aanlegbesluit van toepassing is zijn zandgronden. De voorgestelde maatregelen leiden dus nergens tot meer vermindering van drooglegging dan 30 cm.

Overigens gaat het bij om landbouwgronden en niet om bebouwing.

NB.: De heeft zich verder in een brief van 31 maart 2004 beklaagd over de toepassing van de Inspraakverordening ten aanzien van het ontwerp aanlegbesluit. Deze klacht zal volgens de daarvoor geëigende procedure worden behandeld, hetgeen onder andere betekent dat afdoening door of namens het dagelijks bestuur zal plaats vinden. Besluitvorming daarover door het algemeen bestuur kan achterwege blijven.

Opvatting van ADURE Advocaten namens de pachter van landbouwbedrijf aan de
Tripscompagnie, bij fax en brief d.d. 19-04-2004

hij tijdig geïnformeerd worden over de verdere stappen in het proces van ontwerp en uitvoering.

2. Wij beseffen wel degelijk dat zowel de pachter als de verpachter partijen zijn in onderhandelingen over grondaankoop en afhandeling van schade. Wij zullen dan ook beide partijen benaderen. Voor wat betreft het onderwerp schade wordt verwezen naar de reactie naar aanleiding van de opvatting van de _____ van 14 april (punt 1).
3. Zie punt 2.
4.
 - a. In principe is het wandelen over waterschapspaden toegestaan. De _____ behoudt echter zijn erf boven de duiker die onder zijn erf wordt geplaatst. Er is daar dus geen sprake van een waterschapspad. Er is dus feitelijk, wat dit onderwerp betreft, geen verandering ten opzichte van de huidige situatie.
 - b. Het gemotoriseerd gebruik van onze onderhoudspaden is op grond van onze Keur niet toegestaan. Het waterschap kan zondig handhavend optreden of de politie vragen proces-verbaal op te maken. Dat laatste kan de _____ ook zelf doen.
 - c. Het gemaal zal voldoen aan alle daaraan gestelde normen waaronder ook normen met betrekking tot geluid. In dit stadium kunnen daarover nog geen toezeggingen worden gedaan, maar vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat hier een ondergronds gemaal kan worden geplaatst.
5.
 - a. Wij kunnen absoluut toezeggen dat de heer Mekkes duidelijk en tijdig over uit te voeren werkzaamheden zal worden ingelicht.
 - b. Het is in alle gevallen ons voornemen vrijgekomen grond zoveel mogelijk in de nabije omgeving te verwerken. Als daar meer duidelijkheid over is zullen onze ideeën daarover ook met de _____ worden besproken.

Opvatting van de

bij brief d.d. 17-04-2004

De heer Nevels meldt dat:

1. Hij niet zonder meer in kan stemmen met de bestuurlijke procedure over grondverwerving met waterschapsregels, daar het hier gaat om maatregelen die moeten worden getroffen door een op winstbejag opererende maatschappij NEDMAG.
2. Voor de grondverwerving moet een goede prijs komen of een combinatie prijs met vervangende grond. Daar hij een opvolger heeft kan het bedrijf niet verkleind worden.

Opvatting van de

bij brief d.d. 21-04-2004

De meldt dat:

1. Hij graag zou zien dat een aan te leggen duiker in een zuidelijke hoek van zijn perceel zou worden gesitueerd.
2. Hij graag zou zien dat een peilscheiding (bij stuw Weijer) enkele meters zuidelijker wordt geplaatst.
3. Dat het door hoogteverschillen zo kan zijn dat de ene boer voldoende afwatering heeft, terwijl een andere boer verdroogt.
4. Hij zijn drainage onder de aandacht wil brengen.
5. Dat naar zijn mening zijn gronden in 2012 te droog worden, en dat hij graag een peil van + 10 cm zou willen zien.
6. Agrariërs waarvan land overgenomen wordt een deel van hun inkomsten zullen missen; daar dient rekening mee gehouden te worden.
7. Dat de kans bestaat dat door verdroging de gronden in "droge zandgronden" komen te vallen en dat daar andere Minas-normen voor gelden. Dit belemmert een goede bedrijfsvoering van het bedrijf.
8. Dat hij graag zou zien dat er meer peilbuizen komen voor de monitoring van de grondwaterstand.

Reactie naar aanleiding van de opvattingen van de

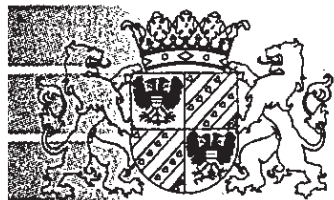
(NB: Wij hebben met de voorafgaand aan zijn schriftelijke opvatting een goed gesprek gehad over de meeste van bovengenoemde punten. Omdat de de wens had dat zijn vragen en onze antwoorden officieel zouden worden behandeld en beschreven, hebben wij hem geadviseerd zijn opvatting ook op schrift aan het bestuur kenbaar te maken zodat onze reactie hierbij ook officieel onder de ogen van uw algemeen bestuur zou komen.)

1. Exacte, tot op de meter nauwkeurige locaties van maatregelen, staan in dit stadium nog niet vast. Uitgangspunt is dat bij de landeigenaren dit type detail-wensen met betrekking tot de maatregelen zullen worden geïnventariseerd en zoveel mogelijk zullen worden meegenomen in het detailontwerp. Harde toezeggingen kunnen wij in dit stadium nog niet doen. Wel lijkt het ons op dit moment waarschijnlijk dat de wens van de met betrekking tot de duiker zonder problemen zal kunnen worden verwerkt in het detail ontwerp.
2. Als de duiker iets wordt verplaatst, wordt daarmee ook de peilgrens ('rode lijn') iets verplaatst. Een peilgrens moet overigens geïnterpreteerd worden als een denkbeeldige (theoretische) scheiding tussen twee peilgebieden. De echte grondwaterstand zal namelijk in de buurt van deze lijn geleidelijk verlopen van het ene niveau naar het andere niveau. De 'rode lijn' is daarmee geen 'keiharde' grens tussen twee grondwaterstanden.
3. Dit is exact de reden waarom door het waterschap moet worden gekeken naar algemene belangen binnen een peilgebied.
4. Zie reactie op de opvattingen van de (punt 2).
5. De gronden van de krijgen juist door de bodemdaling en de maatregelen een geringere drooglegging dan dat het geval was voor de bodemdaling. Van 'verdroging' is dus geen sprake. Over het algemeen geldt overigens dat gronden door de bodemdaling niet droger zullen worden maar juist natter.

grondwaterstandbuis ten behoeve van de monitoring mag worden geplaatst. Dit zal een gunstige invloed hebben op het peilbeheer, ook met betrekking tot hun percelen.

Daarbij is aangegeven dat grond die tijdens de werken vrij zullen komen ook zoveel mogelijk in het gebied zullen worden gebruikt om bijvoorbeeld laagtes op te vullen. Een en ander zal natuurlijk in overleg met de belanghebbenden gebeuren.

2. Wij zijn blij dat de _____ constructief meedenken in het oplossen van vraagstukken met betrekking tot de uitvoering van de maatregelen. Hun voorstellen worden bestudeerd en meegenomen in het verdere traject. Concrete toezeggingen, zo hebben we de _____ ook gemeld, kunnen we in dit stadium nog niet doen.

provincie groningen

provinciaal bestuur
van groningen

Martinikerkhof 12
9712 JG Groningen
tel. 050 - 316 49 11
e-mail: info@provinciegroningen.nl

Postbus 610
9700 AP Groningen
fax 050 - 316 49 33
www.provinciegroningen.nl

Nedmag Industries
t.a.v.
Postbus 241
9640 AE VEENDAM

Nr.: 2002-00064b/6/A.19, RRL.

Groningen, 11 FEB. 2002

Behandeld door :
Telefoonnummer :
Antwoord op :
Bijlage : 1

Onderwerp : Ontginningsplan Nedmag/second opinion

Geachte

Hierbij delen wij u mede dat we ons voorbehoud (brief 30-11-00 nr. 00/11.670/48, RRL) aangaande het ontginningsplan intrekken. Wij vertrouwen er op dat de gesprekken over de aanpassingen van de overeenkomst en het protocol goed verlopen.

Daarnaast vragen we aandacht voor de aanbevelingen die heeft vermeld in zijn second opinion.

De Minister van Economische Zaken hebben wij per brief op de hoogte gesteld van ons besluit. Korteidshalve verwijzen wij u naar het bijgevoegde afschrift.

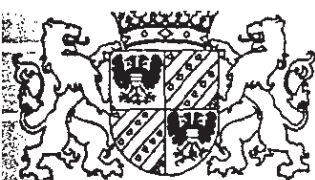
Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten der provincie Groningen:

, voorzitter.

, griffier.

Martinikerkhof 12
9712 JG Groningen
tel. 050 - 316 49 11
e-mail: info@provinciegroningen.nl

Postbus 610
9700 AP Groningen
fax 050 - 316 49 33
www.provinciegroningen.nl

De Minister van Economische Zaken
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

Nr.: 2002-00064a/6/A.19, RRL.

Groningen, **11 FEB. 2002**

Behandeld door :
Telefoonnummer :
Bijlage : 1

Onderwerp : Ontginningsplan Nedmag/second opinion

Geachte

In augustus 2000 ontvingen wij van Nedmag Industries BV een concept-ontginningsplan voor continuering van de magnesiumzoutwinning Tripscompagnie te Veendam. In de begeleidende brief vraagt Nedmag of wij bezwaren hebben tegen het plan of delen daarvan en zo ja, of een tekstuele aanpassing tegemoet komt aan dit bezwaar en of wij de mening van o.a. het Staatstoezicht op de Mijnen delen dat voor het ontginningsplan geen Milieu Effect Rapportage (MER) is vereist.

Wij hebben bij brief nr. 00/11.670/48, RRL, d.d. 30-11-00, ingestemd met het plan onder het voorbehoud dat door gemeenten en/of het waterschap of tijdens de publieksvoorlichting geen nieuwe, zwaarwegende argumenten naar voren gebracht zouden worden en dat het (toen nog lopende) onderzoek van GeoDelft naar de kans op schade aan gebouwen geen nieuwe ongunstige gezichtspunten oplevert. Nedmag heeft deze brief in februari 2001, bij de indiening van haar ontginningsplan, aan u doorgezonden.

De opmerkingen die wij in onze brief over het ontginningsplan hebben gemaakt zijn in de definitieve versie van het plan overgenomen.

Wij hebben in bedoelde brief voorts vastgesteld dat de huidige overeenkomst betreffende de schaderegeling tussen Nedmag en de gemeenten Menterwolde en Veendam en het waterschap Hunze en Aa's afloopt in 2010, dat is halverwege de periode die het vervolg ontginningsplan beslaat. Wij zijn er op voorhand van uitgegaan dat de overeenkomst, wellicht iets gewijzigd, wordt voortgezet.

Tenslotte hebben wij Nedmag geantwoord dat een MER niet nodig is zolang de waterhuishoudkundige toestand kan worden hersteld en er geen functieverandering van het gebied vanwege de zoutwinning behoeft te worden doorgevoerd.

Het onderzoek van GeoDelft, dat intussen is verschenen, geeft aan dat de kans op schade aan gebouwen, mits de waterhuishouding goed aan de bodemdaling wordt aangepast, zeer klein is.

Na overleg met genoemde overheden en Nedmag hebben wij aan _____ van de TU Delft gevraagd een second opinion te geven over de verrichte onderzoeken. Op de conclusies en de aanbevelingen van _____ komen wij hieronder nog terug.

De gemeenten Menterwolde en Veendam zullen u één dezer dagen eveneens mededeling doen van hun bevindingen. Het waterschap Hunze en Aa's heeft in eerste aanleg reeds in september 2000 positief op het ontginningsplan gereageerd.

De gemeenten en Nedmag hebben uitgebreid voorlichting gegeven en met de bevolking van gedachten gewisseld. Dit heeft geleid tot afspraken over monitoring van woningen en boerderijen. Voorts zal het protocol voor behandeling van klachten van particulieren worden aangepast. Afrondend overleg met het bewonerscomité van Trip- en Borgercompagnie zal binnenkort plaatsvinden. Wij hebben er vertrouwen in dat hierover spoedig overeenstemming zal worden bereikt.

T.a.v. de schaderegeling wordt reeds gewerkt aan aanpassing van de overeenkomst. Het waterschap wil verbetering van de financiële zekerheid voor het geval Nedmag failliet gaat. Wij hebben er vertrouwen in dat binnenkort tot een akkoord wordt gekomen.

Contacten met uw ministerie hebben onze opvattingen bevestigd dat een MER niet verplicht is en een vrijwillige MER niet aan de orde is.

Omdat het rapport van GeoDelft voor niet-deskundigen op het gebied van de geotechniek moeilijk op waarde is te schatten, is een second opinion gevraagd aan _____ van de TU Delft

De opdracht had ook betrekking op andere rapporten betreffende de bodemdaling. Het rapport van _____ is op 2 januari ontvangen. Het is als bijlage bij deze brief gevoegd. _____ bevestigt de uitkomsten van de GeoDelft rapporten. Hij baseert deze conclusie op beoordeling van de door GeoDelft toegepaste methoden en gedeeltelijk ook op eigen berekeningen.

_____ doet voorts, verspreid in zijn rapport, een aantal aanbevelingen. Wij willen voor enkele speciaal uw aandacht vragen:

- "Vanuit wetenschappelijk oogpunt zou het wenselijk zijn dat de theoretische en de empirische methode van bodemdalingvoorspelling beter met elkaar in overeenstemming zouden worden gebracht. Het lijkt niet onmogelijk dat dit, door aanpassing van de theorie, kan worden bereikt." *Deze aanbeveling is in de eerste plaats gericht aan Nedmag omdat de financiële risico's van het niet overeenkomen van theorie en praktijk op haar conto komen. Echter, een goede overeenstemming tussen theorie en praktijk zal bijdragen aan de effectiviteit en de geloofwaardigheid van de te nemen maatregelen.*

- "Het is aan te bevelen seismische registratieapparatuur te installeren, en continu te meten. Bij een eventuele aardbeving kan dan de gebeurtenis (de aardbeving) gekoppeld worden aan zijn gevolgen: plotselinge schade."

- "Aanbevolen wordt dat Nedmag met de bewoners in overleg blijft over de afhandeling van schadeclaims, en daarbij een ruimhartige opstelling inneemt."

Nedmag heeft zich bereid verklaard deze aanbevelingen op te volgen. Wij verzoeken u om ook van uw kant bij Nedmag hierop aan te dringen.

Op grond van het bovenstaande hebben wij, in het vertrouwen dat spoedig overeenstemming wordt bereikt over de aangepaste overeenkomst en het aangepaste protocol en dat aandacht zal worden besteed aan de aanbevelingen van _____ ons voorbehoud bij de instemming met het ontginningsplan van Nedmag ingetrokken.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten der provincie Groningen:

_____, voorzitter.

_____, griffier.

Second Opinion Ontginningsplan NEDMAG 2001

december 2001.

Inleiding

Bij brief van 25 oktober 2001 hebben Gedeputeerde Staten der provincie Groningen aan de ondergetekende verzocht om een second opinion over het onderzoek en het rapport over de bodemdaling en de eventuele schade ten gevolge van de voortzetting van de zoutwinning ten westen van Veendam door NedMag Industries BV volgens het door NedMag ingediende Ontginningsplan vanaf 2001.

Daartoe zijn de volgende rapporten verstrekt :

- Ontginningsplan Kalium- en Magnesiumzoutwinning, NedMag 2001,
- Vervorming van de bovengrond door NedMag zoutwinning en schade aan de bebouwing, GeoDelft rapport CO352471/07, juni 2001,
- NedMag Veendam location: Comparison of observed and calculated subsidence, GeoDelft rapport CO352470, version 1, december 1999,
- Verkennend onderzoek naar de gevolgen van bodemdaling ten gevolge van zoutwinning bij Veendam, TAUW rapport 7049323, december 2000.

Ook is kennis genomen van :

- Het Protocol van NedMag inzake vergoeding van kosten ten gevolge van bodemdaling veroorzaakt door zoutwinning van NedMag in de provincie Groningen, de voorgestelde wijzigingen en aanvullingen, en de toelichting daarop,
- Een lijst van vragen en antwoorden van de Overleggroep inzake bodemdaling door zoutwinning (NedMag, de provincie Groningen, de gemeentes Menterwolde en Veendam, het waterschap Hunze en Aa's en het Staatstoezicht op de Mijnen). De bijeenkomst van die overleggroep op 29 november 2001 is bijgewoond,
- De desbetreffende adviezen van het Nederlands Instituut voor Toegepaste Geowetenschappen TNO (NITG), Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) , en de Technische Commissie Bodembeweging (TCBB) aan de Minister van Economische Zaken.

In deze second opinion is vooral aandacht besteed aan:

1. De onderbouwing van de voorspelling van de verwachte bodemdaling,
2. De gevolgen van de bodemdaling voor eventuele schade aan gebouwen,
3. De afspraken met betrokken overheidsinstanties en burgers,
4. Mogelijke extrapolatie naar een verdere toekomst.

Om een zo onafhankelijk mogelijke evaluatie van de voorspellingen van NedMag en zijn adviseur (GeoDelft) te kunnen geven is waar mogelijk gebruik gemaakt van een onafhankelijke berekening.

De conclusies zijn weergegeven aan het eind van dit rapport.

1. De verwachte bodemdaling.

Voor de voorspelling van de bodemdaling die wordt veroorzaakt door de winning van gas of olie uit gesteente, of door de winning van zout uit diepe zoutlagen, bestaan een aantal methodes, die in twee klassen kunnen worden onderscheiden. Enerzijds bestaan er methodes gebaseerd op mathematisch-fysische methodes, in navolging van gebaseerd op analyse van de vervormingen van een lineair elastisch materiaal ten gevolge van de verkleining van een kleine bolvormige holte in een halfoneindige ruimte. Anderzijds bestaan er empirische methodes, die gebaseerd zijn op de vorm van geobserveerde bodemdalingen, die dan meestal gekarakteriseerd worden door een normale verdelingskromme (volgens σ), of modificaties daarvan. Overigens zijn de verschillen tussen de verschillende methodes niet zo groot, omdat beide een invloedsgebied voorspellen met een straal van dezelfde orde van grootte als de diepte van de onttrekking beneden het maaiveld, en het totale volume van de bodemdaling ongeveer gelijk is, of gelijk gesteld wordt, aan de totale volumeverandering in de diepe ondergrond (de totale convergentie).

De NAM gebruikt meestal de eerstgenoemde methode, op basis van werk van σ en vaak samen met numerieke berekeningen. Het voordeel van deze methode is dat ze een wetenschappelijk onafhankelijke voorspelling geeft van de te verwachten vorm en grootte van de bodemdaling, als tenminste de vervorming in de diepe lagen voldoende nauwkeurig bekend is. Bij de analyse van de bodemdaling ten gevolge van het Groningse aardgasveld is de voorspelling wel zo nu en dan aangepast op grond van verschillen met de observaties in het veld, en op voortschrijdend inzicht in de vervormingseigenschappen van het gesteente. Er bestaan aanwijzingen dat deze methode voor winningen van beperkte omvang leidt tot een overschatting van de ruimtelijke uitbreiding van de bodemdaling. Ook voor de voorspelling van de bodemdaling bij de aanleg van geboorde tunnels blijkt een soortgelijke methode te leiden tot te brede bodemdalingen, en te kleine waarden voor de maximale bodemdaling (in het midden). Bij de analyse van bodemdaling door zeer uitgestrekte aardgasvelden, zoals dat in Groningen, wordt wel een redelijk goede overeenstemming tussen theorie en werkelijkheid gevonden, maar bij een enkele lokale winning is het voorspelde invloedsgebied in het algemeen te groot.

De adviseur van NedMag (GeoDelft) baseert zijn voorspelling van de bodemdaling op de empirische methode, waarbij gebruik gemaakt wordt van de correlatie van de gemeten vorm en grootte van de bodemdaling met de gegevens van de zoutwinning. Dat heeft uiteraard tot voordeel dat de voorspelling een extrapolatie is van de werkelijk gemeten bodemdaling, waarbij voor deze extrapolatie net als in de eerstgenoemde methode uitgegaan wordt van een lineair verband tussen bodemdaling en ondergrondse vervorming.

Vanuit wetenschappelijk oogpunt zou het wenselijk zijn dat de theoretische en de empirische methode van bodemdalingvoorspelling beter met elkaar in overeenstemming zouden worden gebracht. Het lijkt niet onmogelijk dat dit, door aanpassing van de theorie, kan worden bereikt. Voor de betrouwbaarheid van de voorspellingen is dit eigenlijk niet zozeer van belang, omdat alle voorspellingen zijn gebaseerd op de in werkelijkheid optredende bodemdalingen, en daaraan ook bij afwijkingen in de toekomst kunnen worden aangepast.

Van groot belang is ook dat in het ontginningsplan de bodemdaling aan een maximum is gebonden (65 cm). Dit betekent dat indien deze bodemdaling onverhoopt en onverwacht groter zou zijn, of sneller zou verlopen, de zoutwinning dient te worden beëindigd. Deze bepaling geeft een goede bescherming van land en bebouwing. Het illustreert ook hoe met een eenvoudige bepaling een verstandige begrenzing kan worden gegeven met uitsluiting van het risico van onnauwkeurigheden in de voorspellingen. Dat er in die voorspelling nogal wat mogelijke onnauwkeurigheden zitten is hierboven al betoogd bij de vergelijking van de twee meest gebruikte methodes (Maar er zijn ook nog andere bronnen van onnauwkeurigheid. Zo wordt meestal geen rekening gehouden met de variatie in de bodemeigenschappen boven de zoutcavernes, wordt de vorm van de cavernes geïdealiseerd, en zijn de voorspellingsmethodes in principe meestal beperkt tot kleine vervormingen, terwijl in werkelijkheid bij de door NedMag toegepaste convergentie van zoutcavernes sprake is van grote vervormingen in de zoutlagen. Er is hier nog veel ruimte voor verdere verbetering van de rekenmethodes. Van sommige effecten (zoals de interactie van twee nabijgelegen cavernes) kan worden afgeschat wat de invloed op de voorspellingen is, en dat leidt dan tot afwijkingen in de orde van grootte van 10 % (Kooi en Verruijt, 2001). Het is niet waarschijnlijk dat andere factoren veel grotere fouten zullen aangeven. Door het stellen van een grens aan de bodemdaling, naast een grens aan de productie, is dat allemaal niet meer van belang voor de gebruikers en eigenaren van de grond, omdat daarvoor alleen de bodemdaling van belang is, maar het is wel van belang voor NedMag, dat mogelijk de zoutwinning eerder zal moeten stoppen dan op grond van de productie mocht worden verwacht. Uiteraard vereist de toepassing van het bodemdalingscriterium wel dat deze bodemdaling zorgvuldig wordt gemeten.

Als conclusie kan worden gesteld dat de te verwachten bodemdaling met de huidige kennis goed en zo nauwkeurig mogelijk is voorspeld.

2. Schade ten gevolge van bodemdaling

Bodemdaling kan in principe op een aantal manieren tot schade aan gebouwen of aan gewassen leiden. Deze zijn :

- Scheefstand van een gebouw door ongelijkmatige bodemdaling,
- Kromming van een gebouw door ongelijkmatige bodemdaling,
- Rek aan het bodemoppervlak,
- Wijziging van de relatieve grondwaterstand bij een gebouw of een perceel,
- Aardschokken.

2.1 Scheefstand

Scheefstand van een gebouw kan een gevolg van bodemdaling zijn als deze over het oppervlak van het gebouw ongelijkmatig is. De grootte van deze scheefstand kan worden bepaald als het verschil in bodemdaling ten opzichte van de afstand waarover dat verschil optreedt. Dat is de helling van het vrije bodemoppervlak. In het geval van de zoutwinning door NedMag, waarbij een bodemdalingskuil wordt gevormd die wordt gekarakteriseerd

door de maximale diepte w_{\max} en een straal r , die ongeveer gelijk is aan de diepte h van de zoutwinning, kan de grootste helling van het bodemoppervlak worden geschat op w_{\max}/h . Dat is dus ongeveer $1/2000$, wat ruim beneden alle grenzen van toelaatbaarheid ligt. Dit bevestigt de conclusie van GeoDelft, die op basis van een iets andere aanpak tot vergelijkbare waarden komen, namelijk $1/1470$ voor een maximale bodemdaling van 1.10 m.

2.2 Kromming

De kromming in een bodemdalingssom kan worden gekarakteriseerd door een kromtestraal $R \approx r^2/2w_{\max}$. Men vindt dan in dit geval dat de kromtestraal R ongeveer 2000 m is. De maximale rek in een betonnen balk die deze kromming moet volgen is dan $d/2R$, waarin d de hoogte van de balk is. Stelt men dat de eerste gevaren voor scheurvorming optreden bij een rek van 0.01 % (een veilig criterium), dan vindt men dat balken met een hoogte kleiner dan 200 m niet zullen scheuren. Dat is een zodanig hoge waarde dat gesteld kan worden dat er geen gevaar is dat er door kromming schade zal optreden. Ook in dit geval bevestigen de gevonden waarden en de conclusie de resultaten van de analyse van GeoDelft.

2.3 Rek aan het bodemoppervlak

De oplossing van het probleem van bodemdaling volgens de methode Geertsma leidt er toe dat men vindt dat de grootste rek aan het grondoppervlak gelijk is aan $1.5 w_{\max}/h$. Men vindt hiervoor dan een waarde van $0.5 * 10^{-3} = 0.05$ %, in overeenstemming met de op andere wijze verkregen waarde van GeoDelft. Het betreft hier een stuikrek in het vrije veld, en deze zal zeker niet tot problemen leiden, ook al omdat het gebouw veel stijver is dan de grond, en de vervorming van het gebouw derhalve aanzienlijk kleiner zal zijn. Ook in dit geval wordt de conclusie van GeoDelft onderschreven.

2.4 Grondwaterstand

Waarschijnlijk de belangrijkste oorzaken van schade bij bodemdaling hangen samen met veranderingen in de grondwaterstand ten opzichte van het grondoppervlak (maaiveld). Als de bodem daalt en de grondwaterstand blijft gelijk, kan er schade aan percelen grond optreden door vernatting, en door een verminderde begaanbaarheid, en kan het draagvermogen van een fundering op staal afnemen. Dat laatste kan tot schade leiden als de fundering nog maar weinig veiligheid bezit doordat bijvoorbeeld de belasting in de loop der tijd is toegenomen. Ook kan schade optreden aan bijvoorbeeld houten beschoeiingen. Om dit alles tegen te gaan wordt in het algemeen afgesproken dat de waterstanden (inclusief grondwaterstanden) zullen worden aangepast aan de bodemdaling, zodanig dat de relatieve verandering van de grondwaterstand ten opzichte van het maaiveld beperkt blijft tot 5 cm, of eventueel 10 cm. Dat kan weer als consequentie hebben dat waterbouwkundige kunstwerken, zoals sluizen en gemalen, moeten worden aangepast aan de veranderde hydrologische omstandigheden. Daarom is het van groot belang dat er met de overheid, en wel met name met de waterschappen, heldere afspraken worden gemaakt over de wijze en het tempo waarin de waterstand de

bodemdaling zal gaan volgen. De kosten van deze maatregelen zijn uiteraard voor rekening van de mijnbouwmaatschappij.

Een mogelijk probleem kan zijn dat het voor de waterhuishouding wellicht niet zo nodig is dat de grondwaterstand de bodemdaling met tamelijk grote nauwkeurigheid volgt. Om schade aan bebouwing te voorkomen is dat echter wel nodig. Weliswaar zal de schade aan gebouwen meestal beperkt zijn (extra zakkingen in de orde van grootte van de helft van het niet vereffende verschil tussen grondwater en maaiveld) en zich beperken tot gebouwen die al dicht bij de grens van veiligheid tegen schade zijn gekomen, maar de bodemdaling door de zoutwinning kan net tot overschrijding van de grens leiden. Het is daarom van groot belang dat de waterstanden de bodemdaling goed volgen, in de ruimte en in de tijd. Dat kan betekenen dat het gebied moet worden opgedeeld in deelgebieden met verschillende waterstand.

Een ander mogelijk probleem hierbij kan zijn dat het niet is uitgesloten dat ook om andere redenen dan aanpassing aan de bodemdaling door zoutwinning de (grond)waterstand in de toekomst wordt aangetast. Het is denkbaar dat om landbouwkundige redenen, of waterstaatkundige redenen, polderpeilen zullen veranderen. Het is ook denkbaar dat er andere vormen van bodemdaling zijn, bijvoorbeeld door samendrukking of uitdroging van landbouwgronden, die nopen tot aanpassing van de grondwaterstand, die zich dan ook doet gevoelen bij de bebouwing. Indien dit samengaat met relatieve bodemdaling door zoutwinning (of gaswinning) is het moeilijk eventuele schade toe te schrijven aan een van de oorzaken. Hierop wordt later nog teruggekomen.

Hier kan geconcludeerd worden dat naar de mening van schrijver dezes een verandering in de relatieve grondwaterstand (ten opzichte van het maaiveld) de belangrijkste oorzaak is van mogelijke schade aan gebouwen en percelen, met als mogelijke tweede de schade door aardbevingen. Er ligt dus een belangrijke taak bij gemeentes en waterschappen om de waterpeilen te beheersen en waar nodig aan te passen. Overigens kan het best wenselijk zijn om de grondwaterstand om andere redenen, bijvoorbeeld waterstaatkundige redenen, te veranderen. Dan kan er ook schade aan bebouwing optreden, en het is natuurlijk niet juist om die dan aan de zoutwinning toe te schrijven.

2.5 Aardschokken

Een andere reële oorzaak van schade wordt gevormd door het risico van aardbevingen. Bij de winning van aardgas of olie uit de poriën van gesteente treden dergelijke schokken vooral op nabij de randen van het reservoir, waar aan de kant van het reservoir het gesteente vervormt, en daarbuiten niet. Bij zoutwinning wordt het gehele materiaal weggenomen (opgelost) en vloeit de omgeving toe. Discontinuïteiten zouden kunnen optreden bij de winning van zout aan de rand van een zoutlaag, waar deze begrensd wordt door ander gesteente. Zolang de winning in het inwendige van het zout geschiedt is er niet direct gevaar van afschuivingen die aardbevingen veroorzaken. Denkbaar is wel dat in het krachtenspel in het inwendige van een zoutlaag er een plotselinge verandering optreedt, bijvoorbeeld door het bezwijken of plooien van de wand tussen twee cavernes. In het zout zelf zal dit waarschijnlijk niet tot plotselinge verschuivingen aanleiding geven, vanwege de viskeuze eigenschappen van het zout, maar het lijkt niet ondenkbaar dat de drukverdeling in een naburig gesteente in korte tijd zodanig wijzigt dat een

aanwezige breuklijn daarin geactiveerd wordt. Hoewel er in de literatuur geen gevallen van aardbevingen bij zoutwinning te vinden zijn is het risico ervan toch niet helemaal uit te sluiten. Het lijkt daarom aan te bevelen seismische registratieapparatuur te installeren, en continu te meten. Bij een eventuele aardbeving kan dan de gebeurtenis (de aardbeving) gekoppeld worden aan zijn gevolgen: plotselinge schade.

3. Afspraken met overheid en burgers

De winning van zout uit de bodem leidt tot bodemdaling, en het valt niet uit te sluiten dat daardoor schade aan bebouwing ontstaat. NedMag en de overheid hebben een overeenkomst waarbij is afgesproken dat de overheid de (grond)waterstanden zal aanpassen aan de bodemdaling, op kosten van NedMag. Men zou er dan eigenlijk verder van uit kunnen gaan dat eventuele schade die dan alsnog aan gebouwen optreedt veroorzaakt is doordat de aanpassing niet nauwkeurig genoeg is geschied, of een oorzaak buiten de zoutwinning heeft. Dat kunnen er dan nog verschillende zijn, zoals bewuste verandering van het polderpeil (om landbouwkundige of waterstaatkundige verbeteringen door te voeren), een overbelasting van het gebouw (bijvoorbeeld bij een wijziging van het gebruik) of slijtage als gevolg van veroudering van materialen of achterstallig onderhoud. Dit alles betekent dat het niet goed mogelijk is om een van de betrokken partijen bij voorbaat als eerst aansprakelijke aan te wijzen. NedMag niet omdat die zorgt voor aanpassing van de grondwaterstanden, het waterschap niet omdat de schade wellicht door gebreken aan het gebouw is ontstaan, en de eigenaar niet omdat de schade soms wel degelijk aan externe factoren ligt. Weliswaar zal de schade bij individuele burgers naar verwachting van beperkte omvang zijn, bijvoorbeeld scheuren in metselwerk of pleisterwerk, maar het zal niet eenvoudig zijn om vast te stellen welk deel van die schade precies op het conto van de zoutwinning kan worden geschreven. Er zal dus een procedure moeten worden afgesproken waarbij de oorzaak van de schade door onderzoek moet worden vastgesteld.

Voor een dergelijke procedure heeft NedMag een protocol opgesteld op grond waarvan ook bewoners aanspraak kunnen maken op vergoeding van schade. Dit protocol geeft ook de mogelijkheid om, indien niet binnen een gegeven tijd (drie maanden) geen overeenstemming kan worden bereikt tussen NedMag en de belanghebbende, een adviescommissie kan worden ingesteld die dan, op kosten van NedMag, een uitspraak over het conflict doet. Deze uitspraak kan door de claimant vooraf als bindend worden verklaard, maar dan dient wel te worden afgezien van een later beroep op de gewone rechter. Als de uitspraak van de adviescommissie niet vooraf als bindend wordt verklaard blijft de gang naar de gewone rechter mogelijk. Deze regeling geeft naar de mening van ondergetekende de bewoners een goed uitzicht op de vergoeding van schade en geeft zekerheid omtrent de te volgen procedures in het geval van een geschil. Om de afhandeling van klachten en geschillen te vereenvoudigen en te objectiveren wordt aanbevolen om de huidige toestand van de gebouwen in het gebied fotografisch vast te leggen, zodat beide partijen de huidige situatie goed kennen, en eventuele latere schade gemakkelijker kunnen bewijzen dan wel bestrijden. Voorts wordt aanbevolen dat NedMag met de bewoners in overleg blijft over de afhandeling van schadeclaims, en daarbij een ruimhartige opstelling inneemt. Daarbij kan worden bedacht dat het eigendom

verschillende onduidelijkheden zijn in de voorspelling van de gevolgen van de zoutwinning, en dat daarom voortgaand onderzoek aanbevelenswaardig is. Dat wordt dezerzijds onderschreven. Hoewel het ontginningsplan voldoende zekerheid biedt dat eventuele tekortkomingen in de methodes die worden gebruikt voor de analyse van de gevolgen van zoutwinning niet tot gevolg kunnen hebben dat de omvang van de bodemdaling groter is dan in het ontginningsplan is aangegeven, is het toch van belang, zeker voor NedMag, om de nauwkeurigheid van de voorspellingen te vergroten.

5. Conclusies

5.1 De rapporten van GeoDelft geven een goed inzicht in de te verwachten bodemdaling, en geven een wetenschappelijk verantwoorde voorspelling van de te verwachten gevolgen.

5.2 De kans op schade aan gebouwen zal naar verwachting gering zijn. Voor de eventueel toch optredende schade is een goede procedure voorgesteld, die de bewoners van het gebied voldoende zekerheid biedt dat schade veroorzaakt door de zoutwinning daadwerkelijk vergoed wordt.

5.3 Het ontginningsplan voorziet door de bepaling dat de omvang van de zoutwinning niet alleen beperkt wordt door een grens aan de te winnen hoeveelheid zout, maar ook door een grens aan de bodemdaling, in een belangrijke vorm van beperking van de effecten van de zoutwinning.

5.4 Het voorgestelde protocol voor de schadebehandeling geeft voldoende zekerheid voor een zorgvuldige afhandeling van eventuele schadegevallen.

5.5 Het uitzicht op een eventuele volgende periode van zoutwinning geeft NedMag de plicht zorgvuldig om te gaan met schadegevallen, en geeft de burgers en de betrokken overheidsinstanties een goede mogelijkheid zorgvuldige behandeling af te dwingen.

5.6 In navolging van andere adviezen wordt ook hier aanbevolen de gevolgen van de zoutwinning zorgvuldig te volgen, en te trachten de voorspellingstechnieken verder te verbeteren.

Literatuur

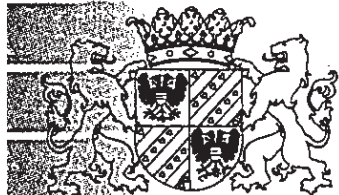
2001. Interaction of circular holes in an infinite elastic medium. Tunnelling and Underground Space Technology 16, 59-62.

A basic theory of subsidence due to reservoir compaction; the homogeneous case. Verhandelingen KNGMG 28, 43-61.

1973. A numerical technique for predicting subsidence above compacting reservoirs, based on the nucleus of strain concept. Verhandelingen KNGMG 28, 63-78.

Ondertekening

Delft, 21 december 2001

Martinikerhof 12
9712 JG Groningen
tel. 050 - 316 49 11
e-mail: info@provinciegroningen.nl

Postbus 610
9700 AP Groningen
fax 050 - 316 49 33
www.provinciegroningen.nl

Nedmag Industries
t.a.v.
Postbus 241
9640 AE VEENDAM

Nr.: 2002-00064b/6/A.19, RRL.

Groningen, **11 FEB. 2002**

Behandeld door :
Telefoonnummer :
Antwoord op :
Bijlage : 1

Onderwerp : Ontginningsplan Nedmag/second opinion

Geachte

Hierbij delen wij u mede dat we ons voorbehoud (brief 30-11-00 nr. 00/11.670/48, RRL) aangaande het ontginningsplan intrekken. Wij vertrouwen er op dat de gesprekken over de aanpassingen van de overeenkomst en het protocol goed verlopen.

Daarnaast vragen we aandacht voor de aanbevelingen die heeft vermeld in zijn second opinion.

De Minister van Economische Zaken hebben wij per brief op de hoogte gesteld van ons besluit. Korthedshalve verwijzen wij u naar het bijgevoegde afschrift.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten der provincie Groningen:

, voorzitter.

, griffier.

gemeente veendam

Raadhuisplein 5
Postbus 20004
9640 PA Veendam
Telefoon (0598) 65 22 22
Fax (0598) 65 22 50
Postrekening 845052

Nedmag Industries
Postbus 241
9640 AE VEENDAM

Uw brief van: 18 augustus 2000
Uw kenmerk: PAF-00.36
Ons kenmerk: 2598 GWRO
Behandeld door: A.Vrielink
Doorkiesnummer: (0598) 652475

Veendam, 7 februari 2002

Betreft: Ontwerp Ontginningsplan

In aansluiting op uw brief van 18 augustus 2000 hebben wij -samen met de gemeente Menterwolde, het waterschap Hunze en Aa's en de provincie Groningen- binnen een hiertoe ingestelde werkgroep overleg gevoerd over uw verzoek om te reageren op het Ontginningsplan voor de 2^e fase zoutwinning in Tripscompagnie.

In overleg met de werkgroep zijn een aantal onderzoeken uitgevoerd. Ten eerste een rapport van TAUW, waarin de benodigde maatregelen zijn beschreven en doorgerekend, die de gevolgen van de bodemdaling compenseren. Daarnaast is door Geo-Delft een onderzoek gedaan naar de mogelijke schade aan gebouwen, die een gevolg kunnen zijn van de door uw activiteiten veroorzaakte bodemdaling. Deze onderzoeken zijn vervolgens aan een "Second Opinion" onderworpen dat is uitgevoerd door

Wij hebben kennis genomen van voornoemde onderzoeken en van de waarborgen die u wilt stellen voor grond- en gebouweigenaren en voor de eigendommen van de gemeente zelf. De met de betrokken overheden afgesloten overeenkomst en het protocol voorzien hierin. Ook hebben wij er kennis van genomen dat u de bodemdaling voor deze aanvraag hebt gemaximaliseerd tot 65 cm.

Het ontginningsplan is behandeld in de raadsvergadering van 28 januari 2002. Een afschrift van de raadsstukken is voor u ter kennisneming bijgesloten.

Op grond hiervan kunnen wij u meedelen dat de gemeenteraad geen bezwaar heeft tegen het verlenen van goedkeuring door de minister van Economische Zaken aan "Ontginningsplan 2". Een onderzoek door de provincie Groningen, het bevoegd gezag in dezen, heeft uitgewezen dat het niet nodig is om een MER uit te voeren. Wij kunnen deze conclusie onderschrijven.

Een afschrift van deze brief hebben wij gezonden aan de minister van Economische Zaken.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Veendam,

burgemeester,

secretaris,

Nummer40 /GWRO

de raad der gemeente Veendam;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders dd. 8 januari 2002 ;

besluit:

1. Nedmag Industries in antwoord op haar schrijven van 18 augustus 2000 te berichten dat u
 - a) kennis hebt genomen van de waarborgen voor grond- en gebouweigenaren en voor de eigendommen van de gemeente zelf. Dat u, gelet op het feit dat de bodemdaling is gemaximaliseerd tot 65 cm en rekening houdend met de uitkomsten van onderzoeken, geen bezwaar heeft tegen het verlenen van goedkeuring aan "Ontginningsplan periode 2 NEDMAG INDUSTRIES" door de ministerie van Economische Zaken.
 - b) Dat u geen MER verlangt, gelet op de resultaten van een onderzoek naar de noodzaak door de provincie Groningen. (zie voor de reactie bijgaande conceptbrief);
2. Daar waar gewenst informatieve ondersteuning aan te bieden aan particulieren bij het claimen van schade door de zoutwinning.

Besloten in de openbare vergadering
van 28 januari 2002

De raad voornoemd,

voorzitter,

secretaris,

GEMEENTEBESTUUR VAN VEENDAM

Nummer 40
Directoraat: GWRO

Veendam, 8 januari 2002

Onderwerp: Ontginningsplan periode 2 van Nedmag Industries

Voorstel:

1. Nedmag Industries in antwoord op haar schrijven van 18 augustus 2000 te berichten dat u
a) kennis hebt genomen van de waarborgen voor grond- en gebouweigenaren en voor de eigendommen van de gemeente zelf. Dat u, gelet op het feit dat de bodemdaling is gemaximaliseerd tot 65 cm en rekening houdend met de uitkomsten van onderzoeken, geen bezwaar heeft tegen het verlenen van goedkeuring aan "Ontginningsplan periode 2 NEDMAG INDUSTRIES" door de ministerie van Economische Zaken.
b) Dat u geen MER verlangt, gelet op de resultaten van een onderzoek naar de noodzaak door de provincie Groningen. (zie voor de reactie bijgaande conceptbrief);
2. Daar waar gewenst informatieve ondersteuning aan te bieden aan particulieren bij het claimen van schade door de zoutwinning.

Inleiding

Bij brief van 18 augustus 2000 heeft Nedmag Industries aan de betrokken overheden, waaronder de gemeenten Menterwolde en Veendam gevraagd of zij voornemens zijn bezwaar aan te tekenen tegen het voornemen zoals dat is verwoord in het bij de brief gevoegde rapport "Ontginningsplan Kalium- en Magnesium- zoutwinning" (Ontginningsplan periode 2) (periode 2002 t/m 2025). In 1995 is Nedmag Industries overgegaan op de nu toegepaste winningmethode voor magnesiumzout. Dit op basis van een ontginningsplan voor 2 miljoen m³ zout.

Met dit verzoek wordt de winning uitgebreid van 2 miljoen m³ naar 5 miljoen m³ zout. De verwachting is dat de bodem binnen een straal van 4,5 km vanaf het winningspunt door de bodemdaling wordt beïnvloed en dat bij het winningspunt de daling maximaal 65 cm zal bedragen.

Het rapport geeft aan bij welke randvoorwaarden de winning zal worden beëindigd:

- bij een daling van 65 cm (50 cm tijdens de winning en 15 cm nazakking)
- als er 7,5 miljoen m³ zoutoplossing is gewonnen
- in het jaar 2025
- bij een significante wijziging van de mijnmethode.

Daarnaast wordt aangegeven dat Nedmag vóór het bereiken van een daling van 50 cm of als 6 miljoen m³ zoutoplossing is gewonnen een hernieuwd ontginningsplan zal indienen voor "periode 3", óf zal overgaan tot afbouw van de pekelpductie op de huidige locatie.

Op dit moment worden in het kader van het Antheusproject haalbaarheidsstudies verricht voor een magnesiumfabriek in Delfzijl. In dat geval zal de winning van het magnesiumzout met 50% per jaar kunnen toenemen.

Argumenten

1.1 Middels een aantal onderzoeken is aannemelijk gemaakt dat de gevolgen van de winning goed zijn op te vangen.

Het ontginningsplan sluit aan op het huidige en maakt gebruik van dezelfde techniek. Een hiertoe ingestelde werkgroep heeft een verkennend onderzoek begeleid, uitgevoerd door adviesbureau Tauw, naar de technische gevolgen voor de waterhuishouding, de riolering en de infrastructuur. Deze blijken goed en tegen redelijke kosten te kunnen worden opgevangen. Over de financiële gevolgen zijn afspraken vastgelegd in de overeenkomst. In het onderzoek is een beeld geschetst van de mogelijke gevolgen bij een nog verdergaande winning. Bij het uitwerken van maatregelen zal ervoor worden gezorgd dat een verdergaande winning mogelijk blijft.

1.2 De kans op schade aan gebouwen wordt zeer klein geacht.

Om inzicht te krijgen in mogelijke schade aan gebouwen heeft Geo-Delft een onderzoek uitgevoerd. Daarbij is geconcludeerd dat de kans op schade aan bebouwing zeer gering is. Gesteld wordt dat

- 19 maart 2001 is een informatieavond gehouden voor de raadsleden van Menterwolde en Veendam.
- 10 januari 2002 is overleg gevoerd met de belangengroep uit Borgercompagnie-Tripscompagnie en is het Bewoners Overleg Veendam (BOV) geïnformeerd over de stand van zaken.
- 14 januari 2002 is er gezamenlijke commissievergadering met de gemeente Menterwolde.

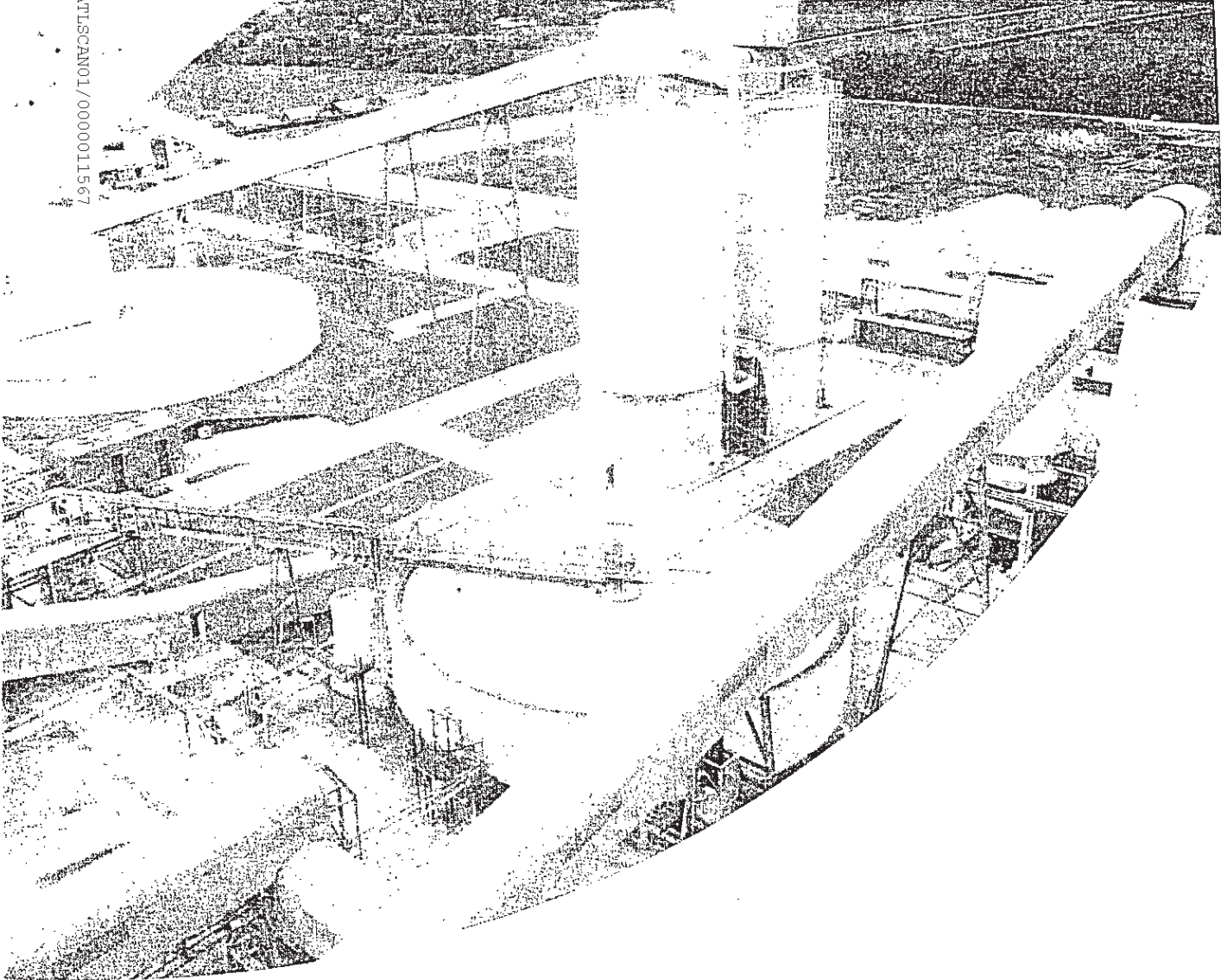
Ter inzage

Zie bijgevoegde lijst

Burgemeester en wethouders van Veendam,

, burgemeester.

, secretaris.

Overeenkomst
Nedmag - Openbare lichamen
Bodemdeling

OVEREENKOMST

BETREFFENDE AFHANDELING KOSTEN VAN BODEMDALING DOOR ZOUTWINNING TUSSEN NEDMAG EN LOKALE OVERHEDEN.

De ondergetekenden:

1. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
NEDMAG INDUSTRIES MINING & MANUFACTURING B.V. (hierna te noemen: Nedmag),
gevestigd en kantoorhoudende te Veendam, aan de Billitonweg 1, ten deze rechtsgeldig
vertegenwoordigd door

enerzijds en

- 2a. de Gemeente Veendam, zetel houdende te Veendam, aan het Raadhuisplein 5, ten deze ex
artikel 171 Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar burgemeester A.
Meijerman;
- 2b. de Gemeente Menterwolde, zetel houdende te Muntendam, aan de Kerkstraat 2, 9649 GR,
ten deze ex artikel 171 Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar burgemeester
M.Lantinga;
- 2c. het Waterschap Hunze en Aa's, zetel houdende te Veendam, aan het Aquapark 5, 9641 PJ,
ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door

(hierna gezamenlijk te noemen: de Openbare Lichamen)

anderzijds,

OVERWEGENDE DAT:

- Nedmag reeds een aantal jaren doende is met de ontginning van kalium- en magnesiumzouten in de provincie Groningen hetgeen sinds medio 1980 geschiedt krachtens een aan Nedmag voor onbepaalde tijd verleende concessie bij Koninklijk besluit van 15 juli 1980 nr. 200, welke concessie is gewijzigd bij Koninklijk besluit van 30 maart 1985, nr. 42, en gewijzigd bij KB van 23 juni 1995, nr. 95.005227
- Uit metingen en onderzoeken gebleken is dat ten gevolge van de zoutwinning zich bodemdaling zal voordoen en dat maatregelen getroffen dienen te worden teneinde schade als gevolg van deze bodemdaling te voorkomen, te beperken of te herstellen.
- Op 5 juli 1995 een overeenkomst is gesloten tussen Nedmag enerzijds en de Openbare Lichamen alsmede en de toenmalige Waterschappen Dollard Zijlvest en Hunze & Aa anderzijds, waarbij Nedmag zich verplicht heeft de door de Openbare Lichamen te maken kosten van de in de vorige overweging genoemde maatregelen te vergoeden (hierna: de overeenkomst van 5 juli 1995).
- Dat inmiddels de Waterschappen hunze & Aa en Dollard Zijlvest zijn opgegaan in het Waterschap Hunze en Aa's.
- Partijen de in de vorige overweging genoemde overeenkomst wensen aan te vullen en te wijzigen.
- Partijen de tussen hen bereikte overeenstemming in het navolgende schriftelijk wensen vast te leggen.
- Partijen voornemens zijn om binnen 1 maand na ondertekening van deze gewijzigde overeenkomst een werkgroep in te stellen, waarbij ieder van partijen 1 lid van de werkgroep zal benoemen en welke werkgroep tot taak zal hebben om studies, begrotingen, prognoses, rapporten, voorstellen, zowel ingebracht door een van de partijen als door derden, alsmede al

hetgeen in het kader van deze overeenkomst aan de orde komt te bespreken en te evalueren, zonder dat daaraan enig rechtsgevoig is verbonden.

Verklaren te zijn overeengekomen om de overeenkomst genoemd in de overwegingen van de onderhavige overeenkomst zodanig aan te vullen en te wijzigen, dat deze overeenkomst luidt als volgt:

Artikel I

DEFINITIES:

Zoutwinning:

de winning van kalium- en magnesiumzouten in de provincie Groningen krachtens de concessie, verleend bij Koninklijk Bèsluit van 15 juli 1980, nr. 2001 welke concessie is gewijzigd bij Koninklijk Besluit van 30 maart 1985 nr. 42, en gewijzigd bij KB van 23 juni 1995, nr. 95.005227 en krachtens het door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde ontginningsplan.

Squeeze-pekkel:

De kalium- en magnesiumhoudende pekkel die gewonnen wordt met behulp van caverne-convergentie.

Bodemdaling:

De daling van de bodem in de provincie Groningen die een gevolg is van de zoutwinning door Nedmag.

Maatregelen:

De handelingen, onderzoeken, werken, of werkzaamheden voor zover die redelijkerwijs noodzakelijk zijn ter voorkoming, beperking of herstel van schade ten gevolge van de Bodemdaling.

Kosten:

De kosten van te nemen maatregelen; onder kosten worden voorts begrepen de compensaties in gevallen dat ten gevolge van de bodemdaling schade ontstaat, die niet door het nemen van maatregelen kan worden voorkomen, beperkt of hersteld, alsmede kosten voor het opstellen van schadeclaims. Vergader- en overlegkosten vallen niet onder het begrip "kosten" als hiervoor gedefinieerd.

MgCl₂-zout:

Het MgCl₂- zout in de te winnen Squeeze pekkel, afgeleid van het magnesiumgehalte op molmassa-basis. De overige componenten (kalium, natrium en sulfaat) worden dus niet meegeteld.

Artikel II

KOSTENVERGOEDING

1. Nedmag neemt op zich overeenkomstig de regels van deze overeenkomst te vergoeden de Kosten te maken door de Openbare Lichamen, daarbij gelet op artikel VI.
2. In de gevallen dat zich een Bodemdaling ten gevolge van Zoutwinning voordoet tezamen met een bodemdaling als gevolg van de aardgaswinning door de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (hieronder verder te noemen: NAM), gevestigd te 's-Gravenhage, als omschreven in de overeenkomst Groningen-NAM inzake regeling vergoeding kosten bodemdaling aardgaswinning 1983, neemt Nedmag op zich om in de kosten ten gevolge van die gezamenlijke Bodemdaling bij te dragen waarbij rekening wordt gehouden met de maatregelen die op grond van de zojuist genoemde overeenkomst Groningen-NAM reeds zijn genomen en met het effect van die maatregelen.

1. Voor zover Maatregelen en/of Kosten worden veroorzaakt door verwijtbare gedragingen en/of nalatigheden van de Openbare Lichamen komen deze niet voor vergoeding in aanmerking.
2. Een Openbaar Lichaam kan met Nedmag overeenkomen om uit overwegingen van doelmatigheid een Maatregel na te laten en in plaats daarvan de vermogensschade ten gevolge van dat nalaten aan Nedmag in rekening te brengen.

Artikel III

METINGEN EN PROGNOSES

1. Nedmag verplicht zich met ingang van de datum van deze overeenkomst en gedurende de looptijd daarvan eenmaal per 2 jaar bodemdalingmetingen (door waterpasmetingen of andere algemeen geaccepteerde technieken) te verrichten en op basis daarvan, van andere relevante gegevens en van de productieplanning onder de controle van GeoDelft te Delft of een ander algemeen geaccepteerd instituut, eenmaal per 2 jaar, telkens voor de maand juni van het desbetreffende jaar, prognoses op te stellen van de te verwachten bodemdaling voor de dan volgende 10 jaar, te verdelen in twee periodes van 5 jaar. Op verzoek van de Openbare Lichamen zal Nedmag prognoses voor langere termijnen maken.
2. Nedmag zal de bodemdalingmetingen alsmede de prognoses en de beoordelingen daarvan ter kennis van de Openbare Lichamen en van de provincie Groningen brengen en wel telkens binnen een maand na de opstelling van deze stukken.
3. Telkens binnen vier maanden na verzending van de in lid 2 genoemde prognoses zullen Nedmag en de Openbare Lichamen een informatief overleg met elkaar hebben, waartoe de Openbare Lichamen Nedmag zullen uitnodigen.

Artikel IV

VOORZIENING EN ZEKERHEDEN

1. Ter zake van de door Nedmag te vergoeden Kosten heeft zij een voorziening gevormd, die per 1 januari 2002 € 3.894.078 bedraagt. Nedmag zal vanaf 1 januari 2002 aan deze voorziening een bedrag van € 2,00 per door haar te produceren ton (1000 kg) $MgCl_2$ -zout toevoegen.
2. De hoogte van de in de vorige zin genoemde toevoeging aan de voorziening is bepaald door de naar verwachting door Nedmag nog te produceren hoeveelheid $MgCl_2$ -zout en de te verwachten kosten van de Maatregelen, welke noodzakelijk zijn bij de te verwachten bodemdaling, gerelateerd aan de te produceren hoeveelheid $MgCl_2$ -zout, verhoogd met de geraamde kosten van engineering en van relevante studies. De berekening van de huidige reservering is gespecificeerd in bijlage I van deze overeenkomst.
3. Zodra de gegevens op basis waarvan de toevoeging aan de voorziening (conform het bepaalde in artikel III en in de eerste 2 leden van dit artikel IV) is berekend, zich zodanig wijzigen dat naar het redelijk oordeel van hetzij Nedmag, hetzij de Openbare Lichamen die toevoeging gewijzigd dient te worden, zal Nedmag een nieuwe berekening van de toevoeging aan de voorziening per ton $MgCl_2$ -zout maken en schriftelijk en gemotiveerd indienen bij de Openbare Lichamen. Een wijziging van de voorziening zal slechts tot stand komen met goedkeuring van alle partijen, onverminderd het bepaalde in artikel VIII Ieder van partijen verplicht zich een eventuele onthouding van goedkeuring te motiveren met schadeprognoses, opgesteld door externe deskundigen. Wijzigingen in de toevoeging aan de voorziening zullen telkens in een addendum bij deze overeenkomst worden vastgelegd.
4. Nedmag zal alle uitgaven die zij ter zake van de uitvoering van deze overeenkomst doet ten laste van de voorziening brengen, voor zover hierin voorzien is in de meest recente raming van de posten van de reservering-, zoals neergelegd in bijlage II van deze overeenkomst.
5. Nedmag zal ieder jaar telkens voor 1 juni van het desbetreffende jaar door haar externe register-accountant de toevoeging aan de voorziening op volledigheid laten beoordelen en de ten laste